

ΔΗΜΟΦΩΝ

σύντομες ειδήσεις
από την πόλη μας

● σελ. 3

εκδηλώσεις
& πολιτισμός

● σελ. 4

ποιηση
● σελ. 5

παιδική
λογοτεχνία
της Ελένης Ηλία
● σελ. 6

Υγεία
από τη Δέσποινα Κονταξή
● σελ. 7

“Πανδώρας
Μύθος”
Σ.Γ.Λ.
● σελ. 8

Ιστορική Έρευνα για
τους Αρβανίτες
από την Θεοπούλα
Πλαναγιώτου
● σελ. 9

“Η Δεξαμενή-Στέρνα
στον Αγ. Γιάννη στον
Κορακά
Ρεματιάς”
του Στέλιου Μουζάκη
● σελ. 10-11

Το κρασί
στο τραπέζι
● σελ. 12-13

Ιστορική λαογραφία
από τον Χρήστο Ι. Στάμου ● σελ. 14

Αφιέρωμα στον
Κώστα Ρούτη
από τον Γιάννη
Καλομενίδη
● σελ. 15

ΔΗΜΟΦΩΝ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Σύλλογος Ποιοτικής & Πολιτιστικής
Αναβάθμισης Δυτικής Αττικής
“Ο ΔΗΜΟΦΩΝ”

ΕΚΔΟΤΗΣ

Παναγιώτης Δημητρούλης
(Κιν.: 6977.781.753)
ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΕΓΡΑΦΗΣ ΜΕΛΩΝ/ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ
Κοροπούλης Βασίλης
Κοροβέση Ελένη
Παπαϊωάννου Παναγιώτης
Υπεύθυνοι Ιστοσελίδας
Λαϊνάς Παναγιώτης -
Μποχάρτζας Γεώργιος
Υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων
Κωνσταντίνα Πέππα
Τηλ./Fax: 210.55.58.291

Προεκτύπωση - Σελιδοποίηση
Μήτισου - Τσιάμη Κατερίνα
Τεχνολόγος Γραφικών Τεχνών

Ταχυδρομική Διεύθυνση
28ης Οκτωβρίου 3, 196 00

Μάνδρα Αττικής

Τηλ./Fax: 210.55.56.507

www.dimofon.gr

e-mail: info@dimofon.gr

ALPHA BANK Αριθ. Λογ/σμού
168-00-2310062292

Επήσια Συνδρομή Μελών

Ιδιώτες: 10 Ευρώ

Οργανισμοί / Εταιρείες: 25 Ευρώ

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις εκείνων που τα υπογράφουν. Επιτρέπεται η τμηματική ή ολική αναδημοσίευση άρθρων, υπό την προϋπόθεση ότι θα αναγράφεται η πηγή τους. Η ύλη για το τεύχος “έκλεισε” στις 10/09/2008

Παρακαλούμε να στέλνετε το αντίγραφο της κατάθεσης στο fax του Συλλόγου ή ταχυδρομικώς για ενημέρωση). Ο “ΔΗΜΟΦΩΝ” ανταλάσσεται με όλα τα έντυπα πολιτιστικού περιεχομένου.

Εκδοτικό Σημείωμα

Tο να συμμετέχει κάποιος, με κείμενό του, σε έναν τιμητικό τόμο αποτελεί “τίτλο τιμής” και για τον ίδιο και τον αναδεικνύει στον κύκλο των επιστημόνων του χώρου. Εάν μάλιστα ο τιμητικός αυτός τόμος είναι “χαριστήριος” στον από Ελβετίας μητροπολίτη Ανδριανουπόλεως Δαμασκηνό, εξέχουσα εκκλησιαστική μοφή, τότε η τιμή είναι ακόμα μεγαλύτερη.

Πόσοι επιστήμονες του χώρου δεν θα ήθελαν να δουν ένα κείμενό τους, μια μελέτη τους, να συμπεριλαμβάνεται σ' αυτόν. Θα το αντιληφθεί κανείς, αν λάβει υπ' όψη του ότι περιλαμβάνονται αφενός μεν χαιρετισμοί του Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Πάπα Ρώμης, των Ορθοδόξων Πατριαρχών Κωνσταντινούπολεως, Αλεξανδρείας, Αντιοχείας, Ιερουσαλύμων, Μόσχας και Αρμενίας, των Αρχιεπισκόπων Κύπρου και Τιράνων - Δυρραχίου και πάσης Αλβανίας και των Μητροπολιτών Βαρσοβίας και πάσης Πολωνίας και Ελβετίας, αφετέρου δε κείμενα, σε έξι διαφορετικές γλώσσες, εξαιρετικών προσωπικοτήτων, μελετητών, διανοητών και συγγραφέων (μια απλή ματιά στα περιεχόμενα αρκεί..).

Είναι, λοιπόν, μεγάλη η χαρά μας, που στον τόμο αυτό, με γενικό τίτλο “Εκκλησία - Οικουμένη - Πολιτική”, συμμετέχει, με κείμενό της, και ένας “δικός μας άνθρωπος”, η γνωστή σε όλους Καθηγήτρια και Διδάκτωρ Θεολογίας της Παλαιοκαθολικής Θεολογικής σχολής του Πανεπιστημίου της Βέρονης, Κωνσταντίνα Πέππα, κείμενα της οποίας είτε έχουν δημοσιευτεί στο περιοδικό “Ο Δημοφών”, είτε έχουν αποτελέσει αντικείμενο παρουσίασης - ομιλίας ειδικών εκδηλώσεων που έχει οργανώσει ο ομώνυμος σύλλογος μας. Τίτλος της εργασίας της είναι “Γυναικά και Εκκλησία - Σύμβολή των οικουμενικό διάλογο ως προς το ζήτημα της χειροτονίας των γυναικών”, ζήτημα που έχει προκαλέσει το γενικότερο ενδιαφέρον και προβληματισμό των τελευταίο καιρό, εξαιτίας ακριβώς της χειροτονίας γυναικών σε άλλες χριστιανικές εκκλησίες.

Καθώς θα ήταν δύσκολο για το ευρύ κοινό, που θα ήθελε να διαβάσει το σχετικό κείμενο, να αναζητήσει, να βρει και ενδεχομένως να προμηθευτεί τον ογκώδη αυτό τόμο, αποφασίσαμε να προχωρήσουμε στην ανατύπωση της εργασίας.

Ανακοίνωση - Κάλεσμα

Ο σύγχρονος ρόλος ο οποίος καλείται να διαδραματίσει η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει διαφοροποιηθεί ριζικά από αυτόν του παρελθόντος. Αποτελεί πλέον αναμφισβήτητο γεγονός ότι οι αποφάσεις που λαμβάνονται από το εγγύτερο προς τον πολίτη επίπεδο είναι και οι αποτελεσματικότερες. Ο ρόλος των ΟΤΑ δεν περιορίζεται πλέον στον εκτελεστικό χαρακτήρα που επιτελούσε μέχρι πρόσφατα αλλά επεκτείνεται και σε επιτελικές διαδικασίες σχεδιασμού όπως υποχρεούται εξάλλου στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης που ορίζει η Ε.Ε. Η ανάγκη λοιπόν για μια συγκροτημένη πολιτική ανάπτυξης του Δήμου Μάνδρας προϋποθέτει τη δημιουργία ενός επιχειρησιακού προγράμματος δράσης μεσομακτοπρόθεσμου χαρακτήρα το οποίο περιλαμβάνει την ανάπτυξη βασικών τομέων οικονομικού, κοινωνικού, πολιτιστικού, περιβαλλοντικού περιεχομένου.

Η κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος σύμφωνα και με το νέο θεσμικό πλαίσιο της Αυτοδιοίκησης αποτελεί υποχρέωση για Δήμους με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, εντός των οποίων συγκαταλέγεται και ο Δήμος Μάνδρας.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα είναι ένα ολοκληρωμένο αναπτυξιακό πρόγραμμα σε τοπικό επίπεδο. Θα αποτελέσει το βασικό εργαλείο σχεδιασμού προκειμένου ο Δήμος Μάνδρας να μπορέσει να αντεπεξέλθει στις σύγχρονες απαιτήσεις που επιτάσσει, τόσο η ευρωπαϊκή διάσταση της αυτοδιοίκησης, όσο και η ανάγκη της αειφόρου ανάπτυξης κα ουμερίας του τοπικού πληθυσμού.

Επιθυμία μας, είναι η εκπόνηση του συγκεκριμένου προγράμματος να πραγματοποιηθεί με την υποστήριξη και τη συμμετοχή όλων σας. Στο πλαίσιο αυτού καλούμε κάθε πολίτη της Μάνδρας να μας καταθέσει τις προτάσεις του για τα έργα που επιθυμεί να γίνουν στο Δήμο μας το επόμενο διάστημα, αλλά και οποιαδήποτε άλλη παρατήρηση έχει επί του κειμένου του Επιχειρησιακού Προγράμματος (Στρατηγικοί Στόχοι) και αποτελούν ομόφωνη απόφαση του Δημοτικού μας Συμβουλίου (αρ. απόφασης 148/9-9-2008) και το οποίο έχει αναρτηθεί στο διαδικτυακό μας τόπο.

Η Δήμαρχος
Πάννα Κριεκούκη

Έναρξη Εγγραφών στον Π.Ο.ΔΗ.Μ.

εκινούν οι εγγραφές στα τμήματα του Πολιτιστικού Οργανισμού του Δήμου Μάνδρας.

Από τη Δευτέρα 8 Σεπτεμβρίου 2008 μέχρι και την Παρασκευή 3 Οκτωβρίου 2008, όλοι οι ενδιαφερόμενοι, μικροί και μεγάλοι, μπορούν καταθέσουν τις αιτήσεις τους στο κτίριο του Π.Ο.ΔΗ.Μ, στη Ράχη, καθημερινά από τις 3.00μμ. έως τις 8.30μμ.

Θα λειτουργήσουν τμήματα: Ευρωπαϊκού Χορού και Latin, Μπαλέτου, Παραδοσιακών Χορών, Μουσικής, Θεατρικό Εργαστήριο και Εικαστικά.

Για τη συμμετοχή σε κάθε τμήμα θα υπάρχει μηνιαία συνδρομή. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: 210.555.7815 & 210.555.5422

Προσφυγή τεσσάρων Δήμων στο Σ.Τ.Ε. κατά της επέκτασης των διύλιστηρίων της Ελευσίνας

Στο Συμβούλιο της Επικρατείας προσέφυγαν με κοινή αίτηση οι Δήμοι Ελευσίνας, Μάνδρας, Μαγούλας και Νέας Περάμου Αττικής, οι οποίοι ζητούν να ακυρωθούν οι αποφάσεις των συναρμόδιων υπουργών για την επέκταση των εγκαταστάσεων των διυλιστηρίων της Ανώνυμης Εταιρείας "Ελληνικά Πετρέλαια".

Οι τέσσερις Δήμοι προσβάλλουν τις υπουργικές αποφάσεις με τις οποίες εγκρίθηκε η Μελέτη Επικινδυνότητας (ασφαλείας) της εν λόγω εγκατάστασης, η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και η χορήγηση άδειας εγκατάστασης.

Οι Δήμοι υποστηρίζουν ότι η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων έχει πλημμέλειες που την καθιστούν παράνομη και ότι στην μελέτη δεν λαμβάνεται υπ' όψιν ότι στο χώρο των εγκαταστάσεων των διυλιστηρίων υπάρχει δασική έκταση 500 στρεμμάτων.

Οι τέσσερις Δήμοι επισημαίνουν επίσης ότι στις υπουργικές αποφάσεις λείπει μια υπογραφή αυτή του υπουργού Πολιτισμού, καθώς στην ευρύτερη περιοχή υπάρχουν αρχαιότητες.

Ημέρα Μνήμης των 50 Μανδραίων Πατριωτών 3 Αυγούστου 2008

Mε μια ωραία, σεμνή και συγκινητική τελετή τίμησε ο Δήμος Μάνδρας τη μνήμη των 50 εκτελεσθέντων πατριωτών στην Αγία Σωτήρα.

Η εκδήλωση τιμής και μνήμης γίνεται κάθε χρόνο την πρώτη Κυριακή του Αυγούστου με αφορμή την εκτέλεση από τους Γερμανούς κατακτητές των 50 Ελλήνων στις 9 Αυγούστου 1944.

Την εκδήλωση, εκτός από τους συγγενείς και τις οικογένειες των πεσόντων, τίμησαν με την παρουσία τους ο Υφυπουργός Εσωτερικών, κ. Παναγιώτης Χηνοφώτης, εκπρόσωπος της Ελληνικής Κυβέρνησης, ο Βουλευτής κ. Αθανάσιος Λεβέντης, εκπρόσωπος την Βουλής, ο βουλευτής κ. Βασίλης Οικονόμου εκπρόσωπος της κοινοβουλευτικής ομάδας του ΠΑΣΟΚ, ο βουλευτής κ. Νίκος Καντερέας ως εκπρόσωπος της κοινοβουλευτικής ομάδας της Νέας Δημοκρατίας, ο Πρόεδρος του Νομαρχιακού Συμβουλίου κ. Θεοφιστοκλής Γιαννικάκης, ο Δήμαρχος Ερυθρών, κ. Αθανάσιος Λιώρης, ο Πρόεδρος της Κοινότητας Οινόης, κ. Κωνσταντίνος Πέππιας, ο Σμήναρχος, κ. Κωνσταντίνος Τσαπάρας ως εκπρόσωπος των Ενόπλων Δυνάμεων, ο Διευθυντής της Αστυνομίας Δυτικής Αττικής, Ταξιαρχος κ. Κωνσταντίνος Τουζός, ο Αστυνομικός Διευθυντής της Γ' Υποδιεύθυνσης Ελευσίνας, κ. Εμμανουήλ Καναβάκης, ο Διευθυντής του Τμήματος Ασφαλείας Δυτικής Αττικής, κ. Καραούλης, ο Διοικητής του Αστυνομικού Τμήματος Μάνδρας κ. Περαματζής, ο Διοικητής της Τροχαίας Ελευσίνας κ. Ηλίας Γαϊτάνης, Πρόεδροι των Εξωραϊστικών Συλλόγων και των Οικισμών του Δήμου Μάνδρας, εκπρόσωπος της Εθνικής Αντίστασης Μάνδρας ο κ. Νικόλαος Κόλιας, καθώς και εκπρόσωποι της Πανελλήνιας Οργάνωσης Εθνικής Αντίστασης Αθήνας.

Οι βασικοί ομιλητές, η Δήμαρχος Μάνδρας κ. Γιάννα Κριεκούη, ο Υφυπουργός Εσωτερικών, κ. Παναγιώτης Χηνοφώτης και ο εκπρόσωπος της Εθνικής Αντίστασης Μάνδρας, κ. Νίκ. Κόλιας, συγκινημένοι τόνισαν και εξέμνησαν την θυσία των πεσόντων υπογραμμίζοντας ότι οι αγώνες για την ελευθερία είναι διαχρονικοί και πάντα σπουδαίοι.

Μετά το πέρας της εκδήλωσης ακολούθησε δεξίωση στον προαύλιο χώρο του Ι. Ν. μεταμορφώσεως Σωτήρος Χριστού. ●

Ζερβονικόλεια 2008

Ο Δήμος Μάνδρας σας προσκαλεί στα Ζερβονικόλεια 2008 από 5-24 Σεπτεμβρίου 2008

Παρασκευή 05-09-2008	Έναρξη εκδηλώσεων Πλ. Χατζημήτρου (Κεντρική) - 8.30μ.μ.	&	Ορχήστρα Σαξοφώνων Νομαρχίας Πειραιά Πλ. Χατζημήτρου (Κεντρική) - 9.00μ.μ.	
Σάββατο 06-09-2008	Επιθεώρηση "Τια σένα ..Ελλάδα" Πλ. Χατζημήτρου (Κεντρική) - 9.00μ.μ.	Δευτέρα 08-09-2008	Θεατρικό: "Παντρολογήματα" του Γκόγκολ Κεντρική Πλ. Συνοικίας Παπακώστα - 8.30μ.μ.	
Τρίτη 09-09-2008	Θέατρο Σκιών Πλ. Δημοκρατίας Μάνδρας - 8.30μ.μ.	&	Χορευτική Εκδήλωση από το Σύλλογο "Ελληνική Παράδοση Άργους" και το χορευτικό τμήμα του Π.Ο.ΔΗΜ. Πλ. Χατζημήτρου (Κεντρική) - 9.00μ.μ.	
Τετάρτη 10-09-2008	Θέατρο Σκιών Πλ. Γκλιάτη (2ο Δημ. Σχ.) - 8.30μ.μ.	&	Μουσική Εκδήλωση Κεντρική Πλ. Συνοικίας Παπακώστα - 9.00μ.μ.	
Παρασκευή 12-09-2008	Θέατρο Σκιών Πλ. Εθν. Αντιστάσεως (Εργ. Κατοικίες) - 8.30μ.μ.	Κυριακή 14-09-2008	Θέατρο Σκιών Κεντρική Πλ. Συνοικίας Παπακώστα - 8.30μ.μ.	
Σάββατο 13-09-2008	Μουσική Συναυλία με τον Γιώργο Μαργαρίτη Πλ. Χατζημήτρου (Κεντρική) - 9.00μ.μ.	Τρίτη 16-09-2008	Ρωμαίος και Ιουλιέτα Δημ. Θερινός Κιν/φος Μάνδρας (Βασ. Λάσκου 2) - 9.00μ.μ.	
Δευτέρα 15-09-2008	Το Φιόρο του λεβάντε Πλ. Ειρήνης - 9.00μ.μ.	&	Τετάρτη 17-09-2008	Εγκαίνια του 3ου ΚΑΠΗ Μάνδρας Λαϊκό-ρεμπέτικο γλέντι με εκλεκτή ορχήστρα & πλούσια εδέσματα Πλ. Εθν. Αντιστάσεως (Εργ. Κατοικίες) - 8.00μ.μ.
Πέμπτη 18-09-2008	Ρωμαίος και Ιουλιέτα Πλ. Εθν. Αντιστάσεως (Εργ. Κατοικίες) - 9.00μ.μ.	Παρασκευή 19-09-2008	Η Πανελλήνια Συνάντηση Φλαρμονικών Πλ. Χατζημήτρου (Κεντρική) - 8.30μ.μ.	
Σάββατο 20-09-2008	Ποντιακή Βραδιά Πλ. Χατζημήτρου (Κεντρική) - 9.00μ.μ.	Κυριακή 21-09-2008	Το παιχνίδι της Σφαγής του Ιονέσκο Δημ. Θέατρο Μάνδρας "Μελίνα Μερκούρη" (Στρ. Ν. Ρόκα 109) - 8.30μ.μ.	
Δευτέρα 22-09-2008	Αφιέρωμα στον αείμνηστο Κώστα Ρούπη Αίθουσα Εκθέσεων Δημοτικού Μεγάρου (Στρ. Ν. Ρόκα 45, 2ος όροφος) - 8.30μ.μ.	Τετάρτη 24-09-2008	Μουσική συναυλία με τους: Χρήστο Νικολόπουλο, Κωνσταντίνα, Ηλία Μακρή και Κώστα Μακεδόνα Πλ. Χατζημήτρου (Κεντρική) - 9.00μ.μ.	

ΣΚΕΨΗ ΤΗΣ ΝΥΧΤΑΣ, ΜΙΑ ΕΥΧΗ...

Σαν δεις αστέρι ουρανού ....

Επίγειο όνειρό σου ....

Ευχήσου στάλα του ουρανού,
Να βρέξει στο πλευρό σου ....

Σωρός ονείρων προσευχές,

Χαρούμενες ερμηνείες ....

Και άλλοι είπαν πως άκουσαν ....
Αγγέλων ψαλμωδίες ....

Όνειρα, ονείρων όνειρα

Αγάπης προσμονή ....

Όνειρα, ονείρων, όνειρα

Μιας νύχτας προσευχή ....

Αστέρια, άστρα, αστεριών

Ευχές στο πέρασμά τους ....

Αστέρια, άστρα αστεριών ....

Μπερδεύτηκε η σειρά τους ....

Την νύχτα αρχίζει η βροχή ....

Σαρώνει τα όνειρά σου ....

Σε ενός ονείρου στεναγμό,

Αφήνεται η σκιά σου ....

Αστέρια άστρα .... οράματα

Φαρμάκου ηρεμία ....

Ξημέρωμα σαν έρχεται,

Αρχίζει η τρικυμία ....

Τα κύματα πελώρια,

Φουρτούνες το μιαλό μας

Η αλμύρα πήγε κάθισε ....

Για πάντα στο όνειρό μας ....

Αργυρίου Φρειδερίκη ●

ΑΤΙΤΛΟ

Βιαστήκαμε να μεγαλώσουμε
πιάσαμε γρήγορα το συρματόπλεγμα της ζωής
το νομίζαμε λουλούδι
και γεμίσαμε τα χέρια μας ΠΛΗΓΕΣ.

Φωτεινή K. ●

Η ΜΟΥΣΑ

Η μουσα μου μ' εγκατέλειψε, μακριά πήγε από μένα
σαν να μην ήταν δίπλα μου τα χρόνια της σιωπής
κι όσα κρυφά συνέλεγα σε πάκους και δεμάτια
σκορπίστηκαν παράκαιρα στης νύχτας την σιγή.

Που είναι άραγε η γλυκιά μελωδική φωνή της
να υπαγορέψει νοερά αρμονικούς σκοπούς
να γύρει πάνω απ' τον ώμο μου τα πύρινα μαλλιά της
ελπίδες ψεύτικες ξανά συρρέοντας στον νου.

Κι αναπολώ.

Πόσες φορές το χέρι της δεν μου κλεινε τα μάτια
σκουπίζοντας με προσοχή τα φλογισμένα δάκρυα
με πλάγιαζε στον κόρφο της και μου κρυφομιλούσε
να σεβαστώ επέμενε την άδολη καρδιά της.

Καθόταν, θυμάμαι, αντίκρυ μου κάποιες φορές θλιμμένη
κι όταν την ρώταγα το γιατί 'κείνη δεν μ' απαντούσε
μου χάιδευε μόνο τα μαλλιά και με γλυκοκοιτούσε
σαν να περίμενε απ' εμέ μάτι πολύ μεγάλο.

Κάποιες βραδιές την έχανα και θύμωνα μαζί της
μα όταν ξανά την έβρισκα μέσα σε μαύρα χάλια
γεμάτα ρακί τα σπλάχνα της και ξεσκιμένα στήθη
δεν μπόραγε το στόμα μου να την κακοκαρδίσει
την σκέπαζα μόνο να κοιμηθεί και πλάγιαζα κοντά της.

Κι ήταν για μένα το σώμα της σαν το δικό μου σώμα
δεν έβαζα ποτέ κακό, στον νου, πως 'κείνη μου μελετούσε.

Κι απλά ως στάζει ο ουρανός με ξέχασε και 'κείνη
άδικα την περίμενα χαμένος στην ομίχλη
ικέτευα γονυπετής να θρει να μου μιλήσει
γιατί δεν είχα άλλονε στον κόσμο ν' αγαπάω
γιατί δεν είχα πια λαλιά στίχους ν' αφηγηθώ.

Έτοι σαν πέρασε καιρός στην καταχνιά της μνήμης
μονάχος την σκεπτόμουνα και την κακολογούσα
πως μου κλεψε τα νιάτα μου δεν μ' άφησε να ζήσω
πήρε μαζί της τα παιδιά που χρόνια κυαφορούσα
και με φροντίδα περισσή σ' άσπρα χαρτιά φυλούσα.
Και πέθαιναν τούτα τα παιδιά, άγνωστα, σ' άδεια ερμάρια
κουτσουρεμένα, ιδρωπικά και αποξεχασμένα
θαμφένα πριν καλά καλά δούνε το φως της μέρας
μες σε δεντροπερίβολα σάπια φύλλα σπαρμένα
μες σε τετράτοιχα κελιά, χιλιομανταλωμένα.

Μα τώρα δεν την κατηγορώ, φταιξιό δεν της ρίχνω
για την αβρή αλλοκοτιά π' έσερνε στην ψυχή της
ίσως τον γρίφο έλυσα που έκρυψε η ύπαρξή της
κοιτώντας τα παιδιά αλλονών να παίζουν ευτυχισμένα.
Πόσο πολύ της μοιάζουνε και πόσο μ' απωθούνε
που ευθύς ως βγήκαν στη ζωή δεν γνώρισαν το μίσος
και τα δικά μου τα παιδιά περιγελούν και φτύνουν
σαν να μην είναι όλα τους γόνοι της ίδιας μήτρας.

Μούσα! Αργά κατάλαβα το πόσο μ' αγαπούσες
και τα παιδιά μου πάσχισες κρυφά να προφυλάξεις
από την ζήλια του Ιακώβ, του Κάιν τον θυμό
μα εγώ ποτέ δεν πούλησα τα πρωτοτόκιά μου
γι' αυτό σε μία ερώτηση χρωστάς να απαντήσεις:

Τι έχουν πάνω από εμέ οι άλλοι εραστές σου,
γιατί σ' αυτούς που σε χτυπούν χαρίζεις το φιλί σου;

Χαρασής Θεωνάς ●

Στο προηγούμενο (39ο τεύχος) μέσα από την παρουσίαση του εντύπου με τίτλο "Μια φορά κι έναν καιρό..." αναφερθήκαμε στη δημιουργικότητα της λογοτεχνικής ανάγνωσης, όπως αυτή εκδηλώθηκε στη σχολική τάξη με επίκεντρο στίχους δημοτικών τραγουδιών. Εδώ θα ασχοληθούμε με βιβλία για παιδιά που οι συγγραφείς τους τα δημιούργησαν πάροντας ερεθίσματα από διάφορα λογοτεχνικά έργα, κυρίως γνωστά παραμύθια¹. Η συγγραφέας Margaret Mahy επισημαίνει σχετικά με τη λογοτεχνική ανάγνωση ως πηγή έμπνευσης για τη λογοτεχνική δημιουργία : "Ανοίγεις το βιβλίο, διαβάζεις τις λέξεις και μια όμορφη ιστορία φουντώνει μέσα σου". Και πιο κάτω: "Η φωνή της ιστορίας μιλάει μέσα στο μαλάο σου"².

28. Θα ξεκινήσουμε την εν λόγω ενότητα με το βιβλίο του **Χρήστου Μπουλώπη**, "Οι 12 Κοκκινοσκουφίτσες και ο κουρδιστός λύκος" (εκδ. Παπαδόπουλος). Εδώ εντυπωτιάζει η εξισορρόπηση των στοιχείων του κλασικού παραμυθιού με τη σύγχρονη πραγματικότητα. Η Κοκκινοσκουφίτσα γίνεται μητέρα δώδεκας κοριτσιών που αγαπούν την περιπέτεια και επιδώκουν τη διασκορπότητα, έχοντας ως πρότυπο την πασίγνωστη μητέρα τους. Προτιμούν δε μια περιπέτεια με έναν λύκο κουρδιστό, τεχνολογικό επίτευγμα, εκφράζοντας τη σημερινή εποχή. Ωστόσο ένας αληθινός λύκος εμφανίζεται στο δρόμο τους και η ζωή των δώδεκας κοριτσιών εξαρτάται από τη δυνατότητα του κουρδιστού λύκου να αποδειχθεί εξυπνότερος από τον πραγματικό σε σχετικό διαγωνισμό. Πρόκειται για κείμενο ευφάνταστο, που αναφέρεται στη σπουδαιότητα της εξυπνάδας και σε διάφορες άλλες σύγχρονες αξίες. Συνδυάζει χιούμορ και δράση.

29. Συνεχίζουμε με το βιβλίο της **Ρίας Φελεκίδου**, "Η νονά της Σταχτοπούτας σε δράση" (εκδ. Κέρδος). Εξαιρετική η πλοκή και ευδιάκριτοι και ελκυστικοί οι αφηγηματικοί χαρακτήρες. Η φιλαναγνωσία της ηρωίδας, της μικρής Αγάπης, που διαφαίνεται από την ταύτισή της με τη Σταχτοπούτα, συνιστά πολύ θετικό στοιχείο, το οποίο θα αγγίξει οπωσδήποτε τα παιδιά-αναγνώστες. Επιπλέον, η εσωτερική ανάγκη της νονάς της Σταχτοπούτας να προστρέχει πάντα σε βοήθεια των αναρίθμητων παιδιών που έχει βαφτίσει, υποβάλλει την έννοια της αλληλοβοήθειας. Αξιοσημείωτο είναι επίσης το αφηγηματικό σημείο όπου η μικρή Αγάπη αρχίζει να ωριμάζει, εφόσον αντιλαμβάνεται πως υπάρχουν πολύ πιο βασικές και ουσιαστικές ανάγκες από τις δικές της. Στο ίδιο αποτέλεσμα οδηγεί το κοριτσάκι και η διαπίστωση πως η ζωή της Σταχτοπούτας δεν είναι τόσο ονειρεμένη όσο το ίδιο φανταζόταν πριν την συναντήσει. Από το συσχετισμό του παραμυθιού με την πραγματικότητα, που τελικά συγκλίνουν, προκύπτουν αβίαστα η αισιοδοξία και η αγωνιστικότητα ως παράγοντες κατάκτησης της ευτυχίας.

Τα τρία ακόλουθα βιβλία φανερώνουν ότι όλα τα υπερφυσικά πλάσματα των παραμυθιών εξακολουθούν να εμπνέουν τους συγγραφείς και να ενδιαφέρουν τα παιδιά-αναγνώστες.

30. Νίτσας Τζώρτζογλου, "Η πράσινη νεράίδα" (εκδ. Μίνωας) : Στο ατμοσφαιρικό αυτό παραμύθι, το αίσιο τέλος έρχεται εύκολα με την πάρεμβαση του μαγικού στοιχείου, καθώς νεράίδες και νάνοι μαγεύουν το νεαρό καβαλάρη, ώστε να γίνει πλάσμα του δάσους και να ζήσει κοντά στη μικρή πράσινη νεράίδα που τον αγαπά. Το ενδιαφέρον μας διατηρείται αμείωτο σε όλη τη διάρκεια της αφήγησης, αφού συνέχως εγχέρονται νέες προσδοκίες, όπως στο ενδεχόμενο η ηρωίδα να μην παραμείνει στον κόσμο των νεράιδων αν κλάψει από φόβο που η νεραϊδοκυρά απειλεί τον αγαπημένο της. Επίσης, στο σημείο όπου ο ερωτευμένος με τη νεραϊδούλα νάνος κινδυνεύει να πάψει να ανήκει στα πλάσματα του δάσους, όταν παραλίγο να κλάψει από λύπη που εκείνη αποφασίζει να ζήσει για πάντα με τον καβαλάρη της.

31. Αθηνάς Δρακοπούλου, "Η συναχωμένη γοργόνα" (εκδ. Παπαδόπουλος) : Το κείμενο καθίσταται ιδιαίτερα διασκεδαστικό και απολαυστικό όχι μόνο χάρη στο μέτρο και την ομοιοκαταληξία αλλά και στο χιούμορ, τη φαντασία, την πρωτοτυπία των περιγραφών και την αβίαστη ροή της αφήγησης. Η συγγραφέας του κατορθώνει να ισορροπήσει το πραγματικό με το μυθικό-ονειρικό και να δημιουργήσει αρτιότατους λογοτεχνικούς χαρακτήρες.

32. Λένας Κατσαδωράκη, "Ο δράκος Δεν.." : Ευηγματικό, πρωτότυπο και ευφρές κείμενο. Ο δράκος που συνιστά το βασικό αφηγηματικό του πρόσωπο, περιγράφεται με αοριστία, με συνέπεια τη διαρκή οξύνοντη φαντασίας του παιδιού-αναγνώστη. Η απαλλαγή από το δράκο επιτυγχάνεται με τη "βασιλική διαταγή" να πίνουμε καθημερινά γάλα. Με την απρόσμενη και ευεργετική αυτή εξέλιξη το έργο υποβάλλει το πολυτιμότατο για τις μικρές ηλικίες διατροφικό του μήνυμα με χιούμορ και χωρίς διδακτισμό.

Τιας περιπτώσεις αυτές, της αντανάκλασης ενός λογοτεχνήματος σε κάποιο άλλο, που αποδίδεται με τον όρο διακείμενο, βλ. το βιβλίο της Ζωής Σαμαρά, Προοπτικές του κειμένου, εκδ. Κώδικας, Θεσσαλονίκη, 1987, σσ. 22-24, 42.

Πρόκειται για φράσεις από το μήνυμα που ετοίμασε, εκπροσωπώντας την πατρίδα της Νέας Ζηλανδία, για τον παγκόσμιο εορτασμό του παιδικού βιβλίου του 2007, ο οποίος έχει καθιερωθεί από τη διεθνή οργάνωση IBBY στις 2 Απριλίου, γενέθλια τημερομηνία του διάσημου Δανού παραμυθά Χανς Κρίστιαν Άντερσεν (βλ. σχετικά το δελτίο του 2007 του Κύκλου του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου, σσ. 9-10).

33. Βιολέτας Σολιδάκη, "Ο Παραμυθοράφτης" (εκδ. Ελληνικά Γράμματα): Πρόκειται για παραμύθι με πολλά θετικά αφηγηματικά σημεία, όπως η επιλογή του ράφτη να φύγει από τον τόπο του για να πραγματοποιήσει μια μεγάλη επιθυμία του και να επιστρέψει σε αυτόν από νοσταλγία. Εντυπωσιακή η αναλυτική περιγραφή των κοστουμιών του δράκου και της μάγισσας και πολύ ευφάνταστο το τέλος της αφήγησης, όπου μ' ένα άλμα στο χρόνο αποδίδεται η εικόνα της πόλης που όλοι φορούν τα παραμύθια που ράφτηκαν στα μέτρα τους, ανάμεσα στα οποία περιλαμβάνεται και το συγκεκριμένο έργο. Η ιδέα του βιβλίου θα μπορούσε θαυμάσια να αξιοποιηθεί, αν οι μικροί αναγνώστες παρακινηθούν να σκεφτούν το παραμύθι που θα έραβε ο παραμυθοράφτης για τον καθένα τους.

34. Ευγένιου Τριβίζα, "Ο πόλεμος της Ωμεγαβήτας" (εκδ. Μίνωας): Ολοκληρώνουμε με ένα περιπετειώδες έργο, που ο συγγραφέας του εμπνεύστηκε όχι από κάποιο συγκεκριμένο λογοτεχνικό βιβλίο αλλά από τη γλώσσα γενικότερα. Ήρωές του είναι τα γράμματα του ελληνικού αλφαριθμού και αναφέρεται σε σημαντικές οικουμενικές και διαχρονικές αξίες, όπως η ειρήνη, χρησιμοποιώντας το λεκτικό χιούμορ που χαρακτηρίζει το συγγραφέα του. Σύμφωνα με την αφηγηματική υπόθεση τα είκοσι έξι ουνολικά σύμβολα εμπλέκονται σε πολεμικές επιχειρήσεις, εξαιτίας του πρώτου τότε στη σειρά γράμματος, του ωμέγα, που επιδεικνύει απληστία, αρχομανία και κατακτητική κι επιθετική διάθεση. Όταν δύο από τα γράμματα χάνουν τη ζωή τους στη μάχη, η εξαρχής φιλειρηνική και συνετή στάση του άλφα κυριαρχεί, οπότε τοποθετείται πρώτο στη σειρά, δίνοντας τ' όνομά του στο σημερινό αλφάριθμο.

ΚΑΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΚΛΕΙΔΑΣ

Στη διάγνωση μπορεί να υπάρχει:

1. Πόνος και ευαισθησία στο μέρος του κατάγματος τα οποία επιδεινώνονται με την κίνηση.
2. Προσπάθειες να χαλαρώσουν οι μύες και να ανακουφιστεί ο πόνος. Ο πάσχων μπορεί να στηρίζει το χέρι του στον αγκώνα και να γέρνει το κεφάλι του προς το τραυματισμένο μέρος.

Στην αγωγή που ακολουθείται προσπαθούμε:

1. Να ακινητοποιήσουμε το άνω άκρο ή το τραυματισμένο μέρος.
2. Να κανονίσουμε τη μεταφορά του πάσχοντος στο νοσοκομείο.

Η διαδικασία που ακολουθείται είναι:

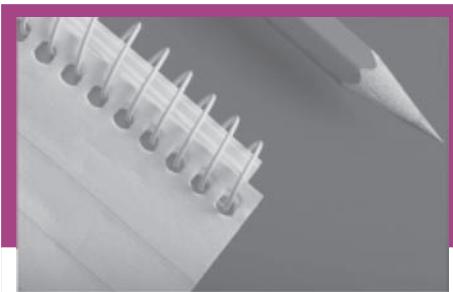
1. Βάζουμε τον πάσχοντα να καθίσει. Τοποθετούμε το χέρι που βρίσκεται στην πλευρά του κατάγματος πάνω στο στήθος.
2. Στηρίζουμε το χέρι ανασκαμένο με έναν επίδεσμο αναρτήρα.
3. Σταθεροποιούμε το χέρι πάνω στο στήθος με έναν φαρδύ επίδεσμο πάνω από τον αναρτήρα.
4. Οδηγούμε ή στέλνουμε τον πάσχοντα στο νοσοκομείο μεταφέροντας τον καθισμένο.

Δέσποινα Κονταξή

π. Καθηγήτρια IEK Δράμας

e-mail: despinakontaxi@hotmail.com

www.kontaxi.blogspot.com

**ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ
η Γνώση**

Εθν. Αντιστάσεως 55 - Ελευσίνα, Τηλ./Fax: 210.5562202
e-mail: bibliopolio.gnosis@gmail.com, www.gnosis.gr

Βιβλία
Αναλώσιμα Η/Υ
Ειδη δώρων
Σφραγίδες
Φωτοτυπίες
Σχολικά είδη

Πανδώρας μύθος Μια άλλη ανάγνωση

Πανδώρα. Η προϊκισμένη με όλα τα δώρα. Η Αφροδίτη της χάρισε, λέει, κάλλος. Ο Ερμῆς, λένε, την προίκισε με θάρρος και εξυπνάδα. Κι οι άλλοι (Ολύμπιοι) θεοί με άλλα θέλγητρα, προσόντα κι αρετές...

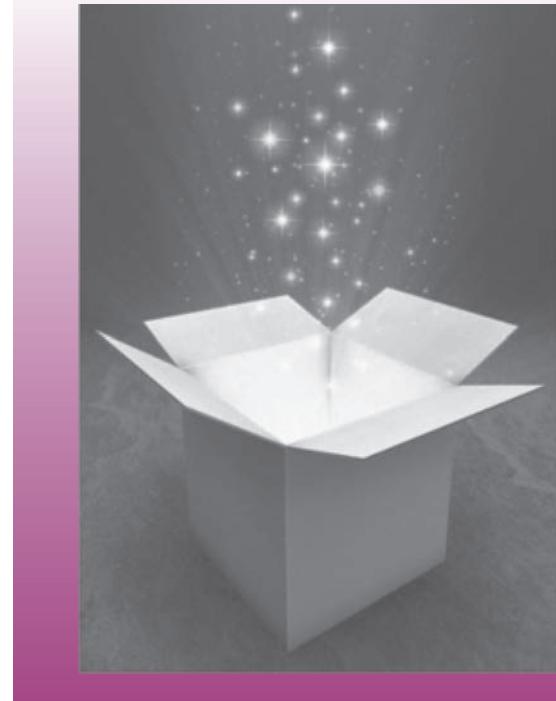
Ξαναδιαβάζω αυτό τον (γνωστό σε όλους μας) μύθο και... άθελά μου, μου έρχεται η σκέψη, πως θα μπορούσε κάλλιστα να είναι η Ελλάδα αυτή η Πανδώρα... Καθώς συνηθίζεται να γράφεται, η χώρα μας είναι "ευλογημένη απ' τους θεούς". Θέση εξαιρετική, κλίμα ήπιο, μεσογειακό, ομορφιές κάθε ειδούς και μορφής... Κι οι κάτοικοί της, κι αυτοί το ίδιο "ευλογημένοι", το ίδιο προϊκισμένοι: Έξυπνοι, φιλότιμοι, ανοιχτόκαρδοι, δημιουργικοί, "έξω καρδιά". Με έγνοια για τον συνάνθρωπο, με σεβασμό για τους ηλικιωμένους κ.λπ.

...Όλα αυτά στα χρόνια τα πανάρχαια, τα (οχεδόν) μυθικά, δηλαδή "παραμύθεια"...

[Είναι "πολύ καλά κι ιδανικά πλασμένα, για να είναι (ή να παραμείνουν...) αληθινά"]

Ο μύθος στη συνέχεια του, μιλά και για τα όσα εφιαλτικά ακολούθησαν [Χμ... η λέξη "εφιαλτικά" δεν είχε καν πλαστεί ακόμα τότε και, φυσικά, δεν είχε αυτό το νόημα που έχει σήμερα]. Αυτή η γυναίκα, λοιπόν, συνεχίζει ο μύθος, η Πανδώρα, η πρώτη γυναίκα επί της γης [το "η πρώτη γυναίκα επί της γης" θα μπορούσε, στην ανάγνωσή μας αυτή, να έχει έννοια ιεραρχική, να αναφέρεται δηλαδή στην πατρίδα μας, έτσι δεν είναι;...]] προσφέρθηκε ως σύζυγος στον Επιμηθέα, παρότι ο σοφότερος αδελφός του, ο Προμηθέας, του 'χε συστήσει να μην δεχθεί κανένα τέτοιο ή άλλο δώρο. Μα... τέτοιο δώρο θα μπορούσε, άραγε, ποτέ να τ' αρνηθεί κανείς... [Σε τελική ανάλυση τι το κακό έχει, άραγε, μια τέτοια προϊκισμένη πατρίδα; Εδώ σαν κάπου να πάσχει, σκέφτομαι, ο παραλληλισμός και η νέα διάσταση της ανάγνωσης που επιχειρώ...]. Και, πολύ περισσότερο, πώς θα μπορούσε ο Επιμηθέας ν' αρνηθεί ένα τέτοιο δώρο, μια τέτοια προσφορά, που εμεις ανέκαθεν, ως λαός, κωφεύαμε στις υποδείξεις, στις συμβουλές και στα κελεύσματα του (όποιου!) Προμηθέα, και πάντα είχαμε την προσωπικότητα και τον χαρακτήρα του Επιμηθέα... [Ακόμα και εγώ, που έρχομαι να γράψω σχετικά, το κάνω, δυστυχώς, ως Επι-μυθέας και όχι ως Προ-μυθέας...]

Ο μύθος καταλήγει, όπως ζέρετε, με τρόπο τραγικό [Χμ... κι αυτή η λέξη, "τραγικός", εφευρέθηκε πολύ αργότερα, στους χρόνους τους ιστορικούς...]: Στο σπίτι του Επιμηθέα υπήρχε, επιψελώς σφραγισμένο, κουτί ή πίθος, που το άνοιγμά του ήταν αυτηρά απαγορευμένο σε όλους. Ο Έλληνας, δύως ως γνωστό, "δεν υπομένει ζυγό στον τράχηλο" και φυσικά δεν ανέχεται και δεν υπακούει σε απαγορεύσεις [Ισως αυτό το δώρο να μη βρέθηκε κανένας θεός να του το δώσει ή ο (διος) να το απαρνήθηκε... για να κομπάζει πως, τάχα, είναι έτοις "ελεύθερος"]... Πόσο δε μάλλον που πρόκειται για την Πανδώρα, που έχει και την "καπατοσούμη" και την "τσαχπινά" να παραβεί όλους τους κανόνες!.. [Και να νομίζει πως το κάνει, μάλιστα, "χαριτωμένα"... (Μην τυχόν και δεν "παινέψουμε" τον Έλληνα τον καταφερτζή και κάθε έκφανση του χαρακτήρα του!) Κάτι σαν τις... "βασιλισσες της μεσημεριανής τηλεοπτικής ζώνης", δηλαδή, που νομίζουν ότι προσφέρουν κοινωνικό έργο, "εσοκεπάζοντας κάθε τι" κι "αποκαλύπτοντας τα πάντα"]... Ήταν κι η γυναικεία περιέργεια, βλέπεις, που συχνότατα ξεπερνά το μέτρο! [Διότι η περιέργεια ήταν κι αυτή, ανέκαθεν, ένα στοιχείο του χαρακτήρα του Έλληνα, που τον οδήγησε στο να μεγαλουργήσει, αργότερα, σε όλους τους τομείς: Επιστήμη,

Τέχνη, Εερευνήσεις, Εμπόριο, Φιλοσοφία.

Μα όταν κι αυτή ξεπερνά το "μέτρο", αυτό που αργότερα θα τονίσουν και θ' αναδείξουν σε αρετή οι κλασικοί Έλληνες φιλόσοφοι, τότε "πανουργία και ου σοφία" αποδεικνύεται...]

Πώς, λοιπόν, ν' αντισταθεί η Πανδώρα, στον πειρασμό να μάθει το πειρεχόμενο του πίθου ή του κουτιού; Μόλις, λοιπόν, σήκωσε το πώμα, συνέβη ένα απ' τα δύο [διότι, όπως θα ξέρετε ίως, υπάρχουν δύο διαφορετικές, ως προς το σημείο αυτό, παραλλαγές του μύθου]: Είτε ξεχύθηκαν από μέσα όλα τα, άγνωστα ως τότε, δεινά του ανθρώπου, που απλώθηκαν ένα γύρο [:παραλλαγή του Ησίοδου], είτε ξεπήδησαν από μέσα όλα τ' αγαθά [διότι αυτά, και όχι τα δεινά, υπήρχαν μέσα στο κουτί] κι αμέσως φτερούγισαν και χάθηκαν μακριά [όπως είναι η παραλλαγή των μεταγενέστερων αρχαίων συγγραφέων].

Διαλέξτε μία από τις δύο παραλλαγές και, αντίστοιχα, κάντε τον παραλληλισμό που της ταιριάζει: Είτε γέμισε η Ελλάδα [ή, ορθότερα, οι Έλληνες...] όλα τα "κακά της μοίρας μας", για τα οποία όλοι μας, λίγο -πολύ, καθημερινά παραπονούμαστε, είτε ξέμεινε η Ελλάδα [ή, αντίστοιχα, οι Έλληνες...] από κάθε τι θετικό κι επαινετό...

Από κάθε τι; Απ' όλα; Χμμ! Όχι ακριβώς!... Πρόλαβε ευτυχώς, λέει ο μύθος, κι έκλεισε το καπάκι η Πανδώρα, κι έκλεισε μέσα στο κουτί, το τελευταίο που είχε μείνει μέσα απ' το πειρεχόμενό της την Ελπίδα!

Μεγάλο δώρο, στ' αλήθεια, ετούτη η Ελπίδα! Καλά που υπάρχει κι αυτή. Σπουδαίο δώρο από την [ή για την] Πανδώρα. Και για τους Έλληνες και την Ελλάδα... Τους σημερινούς Έλληνες και τη σημερινή Ελλάδα...

Μα για την ελπίδα θα τα πούμε κάποια άλλη φορά!

[Για την ώρα τελειώσαμε... "That's all folks", όπως τελειώνουν οι ταινίες!... Και, όπως συχνά επισημαίνουν, "όλα τα παραπάνω είναι φανταστικά, είναι μύθος, και καμία σχέση δεν έχουν με την πραγματικότητα, με πρόσωπα και καταστάσεις" ... Ή μήπως έχουν...]]

Σ.Γ.Λ.

<http://seagullstefanos.blogspot.com>

Οι Αρβανίτες και η Παναγιά τους

Της Θεοπούλας Παναγιώτου

Οι εμφανίσεις της Παναγίας της Αρβανίτισσας σε όλη την Ελλάδα και τα θαύματα σε πιστούς συνιστούν μία όμορφη σάκηση πίεσης προς τον καλοσυνάτο Ιεράρχη της ακριτικής Χίου να προχωρήσει τάχιστα στην ανακήρυξη σε πανελλαδικό προσκύνημα ναού στο χωριό Καρυές, όπου και πρωτοεμφανίστηκε. Κάτι τέτοιο θα συνέβαλε πλείστα στην αποκατάσταση της ελληνικής ιστορίας στην αντιμετώπιση των εθνικά επιζημιών διαστρεβλώσεων και στην μελλοντική απομάκρυνση του κινδύνου εκμεταλλεύσεως των λεγομένων Αρβανίτων που αποτελούν ένα από τα πιο ένδοξα κομμάτια του ελληνισμού ανάλογο μ' αυτό των Ποντίων, των Κρητών, των Μακεδόνων κ. α. που έχουν αναδείξει μεγάλες μορφές του ελληνισμού, όπως τον ναύαρχο Κουνουπιώτη, τον Οδυσσέα Ανδρούτσο, τους Σουλιώτες και πολλούς άλλους.

Δυστυχώς όμως ανιστόρητο χέρι κινούμενο από τον αρχέκακο όφι επιχείρησε να αλλοιώσει την ιστορική αδιαμφιθήτη πραγματικότητα και να δημιουργήσει σύγχυση, η οποία και υφίσταται μέχρι σήμερα. Η σύγχυση αυτή λειτουργεί αναστατωτικά σε κάθε προσπάθεια αποκατάστασης της ιστορικής αλήθειας και δημιουργεί ανύπαρκτους φόβους που εκδηλώνονται κυρίως από ημιμαθείς και αγραμμάτους.

Μία τέτοια επίπονη προσπάθεια έχει αναλάβει ο Αγιορείτης μοναχός Νεκτάριος, ο οποίος έχει εδώ και σειρά ετών συγκεντρώσει όλα εκείνα τα απαραίτητα στοιχεία που αναδεικνύουν πρωταγωνιστρία της προσπάθειάς του για αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας της Παναγία την Αρβανίτισσα. Προσφάτως ο δραστήριος αυτός Αγιορείτης ασκητής επισκέφθηκε το ακριτικό νησί της Χίου και είχε μία ευλογημένη συνάντηση με τον εκεί Ιεράρχη Διονύσιο, ο οποίος τυχάνει γόνος αρβανίτικης Σουλιώτικης καταγωγής από την Εύβοια.

Δεν είναι διόλου μάλιστα τυχαίο ότι η μετάβαση του στη Χίο συνέπεσε με τους εορτασμούς που γίνονται κάθε χρόνο την ημέρα της Αναλήψεως, όπου έχει εδώ και σειρά ετών συγκεντρώσεις όλα εκείνα τα απαραίτητα στοιχεία που αναδεικνύουν πρωταγωνιστρία της Παναγία την Αρβανίτισσα. Κατά την παραμονή του στη Χίο ο π. Νεκτάριος εκτός από τη συνεργασία και τις συζητήσεις που είχε με τον εκεί ποιμενάρχη ήρθε σε επαφή και με πολλούς κατοίκους του νησιού αδιάψευστους μάρτυρες των αλλεπαλληλων εμφανίσεων της Παναγιάς της Αρβανίτισσας. Δεν αποκλείεται οι εμφανίσεις της να αποσκοπούν στην ίδρυση προσκυνήματος η ακόμη και μοναστηριού που σιγά-σιγά θα πρέπει λάβει ανάλογη φήμη με αυτό της Παναγίας Συμμελά και θα συγκεντρώνει το ελληνικότατο κομμάτι των Αρβανίτων για το οποίο αγωνίστηκε και ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός. Ο Άγιος της Ρωμιοσύνης δίδαξε στην Αρβανίτιαν, δηλαδή την Ήπειρο, μέρος της οποίας σήμερα είναι οκλαδωμένο. Τους παρακινούσε να μιλούν την ελληνική γλώσσα στα σπίτια τους, τους μιλούσε για τις θυσίες και τους αγώνες των προπατώρων τους. Τους ενεργοποιούσε τις ελληνικότατες ρίζες τους...

Αξίζει να αναφερθεί το εξής συγκλονιστικό περιστατικό που έδωσε νέα άθηση στον ταπεινό αυτό Αγιορείτη μοναχό να συνεχίσει παρά τις όποιες δυσκολίες των αγώνα του. Όπως διηγείται ο ίδιος θέλησε πριν από λίγους μήνες να λάβει ευλογία από κάπιο σύγχρονο χαριτωμένο γέροντα των Αγράφων. Του τηλεφώνησε λοιπόν και εκείνος μόλις άκουσε ποιός ήταν είπε: "Τ. Νεκτάριε ο αγώνας που διεξάγεις είναι ευλογημένος και η Παναγία η Αρβανίτισσα σε καθιστά πρωτοπόρο, ώστε να εξαλειφθούν τα ασύστολα ψεύδη που αλλοιώνουν την ελληνική ιστορία μας, η οποία και πρέπει να ξαναγραφεί...". Όπως λέει ο π. Νεκτάριος στο άκουσμα των ανωτέρω από το γέροντα πριν προλάβει ο ίδιος να τον ενημερώσει και έμεινε άναυδος.

Ανάλογα θαυμαστά γεγονότα κοισμούν ήδη τον μεγάλο φάκελο που έχει δημιουργηθεί για το ζήτημα τουτό. Ο π. Νεκτάριος διαπίστωσε κατά την παραμονή του στο νησί ότι οι Χιώτες από τις Καρυές έχουν να εξιστορήσουν βιώματα με την Παναγία. Δεν

Ο Μητροπολίτης Χίου κ. κ. Διονύσιος με τον Αγιορείτη γέροντα Νεκτάριο μοναχό.

είναι λίγες μάλιστα οι περιπτώσεις που δημοσίως στο καφενείο των Καρυών ακούγονται θαυμαστές ιστορίες που έχουν αναδείξει την Πλατυτέρα των ουρανών, την Θεομήτορα προστάτιδα όλης της περιοχής.

Ο π. Νεκτάριος συγκλονίστηκε όταν δυό ναυτικοί που εργάζονται στο δρομολόγιο Χίος -Ψαρά οι Γ. Κ. και Θ. Κ. τον πλησίασαν κατά την επιστροφή του από τα Ψαρά και αφού του είπαν ότι κατάγονται από τις Καρυές του εξιστόρησαν δυό θαυμάσια περιστατικά με την Παναγία την Αρβανίτισσα.

Το πρώτο αφορά τη διήγηση του μακαριστού Πέτρου Μασά, ταγματάρχη από τις Καρυές, που πολέμησε το 1940 στο Αλβανικό Μέτωπο. Τη διήγηση την είχαν ακούσει από τον ίδιο όταν ζύσε (απεβίωσε στο τέλος της δεκαετίας του 1990) και την έλεγε στο καφενείο του χωριού. Σε μία μάχη είδε την Παναγία την Αρβανίτισσα, την οποία αγαπούσε από παιδί να φορά μοναχικό ένδυμα και να βρίσκεται μπροστά από τους Έλληνες στρατιώτες καθ' όλη τη διάρκεια της μάχης με τους Ιταλούς. Μόλις τελείωσε η μάχη η Παναγία τον πλησίασε και εκείνος τότε πρόσεξε το κατατρυπημένο από τις σφαίρες ένδυμα και εξαφανίστηκε. Δεν πέρασαν πάρα λίγα μόλις λεπτά για να διαπιστώσει ότι κανείς εκ των στρατιώτων του δεν τραυματίστηκε σε αντίθεση με τους Ιταλούς που είχαν τεράστιες απώλειες. Σταυροκοπήθηκε και εξιστόρησε το θαύμα της Παναγιάς σ' όλους τους στρατιώτες, οι οποίοι έφαλλαν την παράκληση και ευχαρίστησαν την Αγία Θεοτόκο. Το θαυμαστό αυτό γεγονός του σημάδεψε όλη τη ζωή και με κάθε ευκαιρία μιλούσε για την Παναγία την Αρβανίτισσα.

Οι πρωταγωνιστές από το δεύτερο θαυμαστό περιστατικό βρίσκονται στη ζωή και ο "Σ.Ο." διαθέτει όλα τα στοιχεία τους. Πρόκειται για τέσσερις ποιμένες των Καρυών που φρόντιζαν να κρατούν πάντα αναμμένο το καντήλι της Παναγιάς της Αρβανίτισσας. Πριν λοιπόν από 20 χρόνια άκουσαν και οι τέσσερις τις καμπάνες της Εκκλησίας να χτυπούν. Ήταν περασμένα μεσάνυχτα και έτρεξαν όλοι να δουν τι συμβαίνει. Όταν έφθασαν στην Εκκλησία διαπίστωσαν πως η καμπάνα χτυπούσε μόνη της. Καθώς προσπαθούσαν να εξηγήσουν τι ακριβώς συνέβη ένας εξ αυτών ο Ι. Α. είδε πως το καντήλι της Παναγιάς ήταν σβηστό και είπε στους άλλους: "Η Παναγία χτύπησε τις καμπάνες γιατί το καντήλι της είναι σβηστό". Αναψαν το καντήλι αμέσως και καθώς προσκυνούσαν την εικόνα της για να φύουν η καμπάνα, η οποία ήταν ορατή από το μέρος που βρισκόντουσαν χτύπησε και πάλι χαρούμενα. Θεώρησαν την τελευταία κωδωνοκρουσία ως ευχαριστήριο της Παναγιάς της Αρβανίτισσας και γύρισαν πίσω στα μαντριά τους.

Ο π. Νεκτάριος έγινε αδιάψευστος μάρτυρας και άλλων τέτοιων περιστατικών τα οποία θα προστεθούν στο φάκελο που διατηρεί. "Αποτελεί ιερό καθήκον και υποχρέωση να αποκαταστήσουμε την ελληνική ιστορία στο κεφάλαιο που αφορά τους Αρβανίτες" επαναλαμβάνει συνεχώς. Και πιστεύουμε πως δεν θα αργήσει αυτή η χαρμόσυνη ημέρα γιατί ο Μητροπολίτης Χίου Διονύσιος έχει πλέον πεισθεί για την ανάγκη τουτή. ●

Ενισχύσατε δύο μπορείτε την προσπάθεια του γέροντος Νεκταρίου μοναχού για την έκδοση του βιβλίου με θέμα: Η ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΑΡΒΑΝΙΤΙΣΣΑ ΤΗΣ ΧΙΟΥ" ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΠΟΥ ΟΡΟΥΣ - λογ. 4390100181979

Η Δεξαμενή - στέρνα- στον οικισμό κοντά στον Άγιο Γάννη στον Κορακά

Tο νερό αποτελεί το αρχέγονο και συνάμα το σημαντικότερο στοιχείο δημιουργίας της ίδιας της ζωής. Η έλλειψη του δημιουργεί πάντοτε προβλήματα ύπαρξης. Το ορεινό και πετρώδες της Ελλάδας δυναμώνουν το από την αρχαιότητα συντηρούμενο αυτό πρόβλημα και πάντοτε η παρουσία του έπαιζε καθοριστικό ρόλο παράλληλα με το αγνάντι, δηλαδή τη θέα, και τα δένδρα, στην εκλογή μιας θέσης για την ανέγερση ναού, μοναστηριού ή ακόμη περισσότερο κάποιου οικισμού. Με τον τρόπο αυτό για τους Έλληνες ο τόπος, ο χώρος γίνεται το μέσο με το οποίο απλώνει τον φυσικό του κόσμο και ταυτόχρονα συνδέει τα αισθήματά του με τις δοξασίες του, τις μνήμες του.

Όταν οι τοπικές μορφολογικές συνθήκες το επέτρεπαν επέλεγαν την κατάλληλη τοποθεσία για την εξόρυξη ενός πηγαδιού. Ούταν η ορθή εκλογή της θέσης είχε μεγάλη σημασία για τη διαρκή παρουσία αφθονού και υγιεινού νερού. Το πάσσο μεγάλη σημασία απέδιδε ο λαός στη διαδικασία αυτή, αποδεικνύεται από τις καταγραφές οδηγιών για τον ασφαλή εντοπισμό νερού ακόμα και τρόπου εξόρυξης πηγαδιού σε ιατροσοφικούς κώδικες¹. Η μορφολογία του εδάφους έκανε κατά κανόνα φανερή την παρουσία κάποιας μικρής ή μεγάλης υπόγειας φλέβας νερού όπως κοντινός ποταμός, χαντάκια, γύρω λόφοι, ή τα ριζά του κοντινού βουνού. Η εξόρυξη όμως του πηγαδιού ήταν μια πολύ επικινδυνή και εξοντωτική δουλειά. Ο κίνδυνος κατάρρευσης των τοιχωμάτων κατά το σκάψιμο του ήταν πάντοτε υπαρκτός. Άλλα και αργότερα κατά τη διαδικασία του κτισμάτος των πλευρών του η επικινδυνότητα εξακολουθούσε να είναι μεγάλη. Άλλα για τη πηγάδια, τον τρόπο εκσκαφής των, και τους θρύλους τους στη Μάνδρα και γενικότερα, θα μιλήσουμε μιαν άλλη φορά. Εκείνο που πρέπει όμως να σημειώσουμε είναι ότι το αρχαιότερο πηγάδι που έχει παγκόσμια βρεθεί, πιστεύεται ότι βρίσκεται στην Κύπρο.

Όμως κάποτε οι τοπικές συνθήκες, όπως προστασία, ειδικότερα στα νησιά από πειρατές, επιβάλλουν τη δημιουργία οικισμών σε θέσεις όπου είναι αδύνατη η παρουσία και εύρεση πηγής φυσικού νερού. Στην περίπτωση αυτή η επιτακτική ανάγκη για νερό οδήγησε τους κατοίκους των στη δημιουργία λαξευτών κατά κανόνα δεξαμενών ούτως ώστε να συλλέξουν τα ελεύθερα ρέοντα ελεύθερα. Οι στέρνες, είναι το αποτέλεσμα αυτής της συνεχούς αγωνίας των κατοίκων που για επιβίωση καταφεύγουν στο σκάλισμα, στο πελέκημα του βράχου. Τελικός στόχος η δημιουργία ενός χώρου ικανού να αποθηκεύσει σημαντική ποσότητα νερού, κατά κανόνα εκμεταλλεύμενοι τις φυσικές απορροές των ομβριών υδάτων², κάποτε διαμορφώνοντας και διευρύνοντας συγκεκριμένες θέσεις στους βράχους (αναβρυπτόσαδες) όπου μαζευόταν και διατηρούνταν για μικρό χρονικό διάστημα το νερό της βροχής και κυλούσε αργότερα. Εκεί κοντά κατασκεύαζαν στέρνες όπου περισυνέλεγαν το νερό. Στις περισσότερες περιπτώσεις τα όρια της στέρνας υπογραμμίζονται από ένα χαμηλό τοίχο - περίβολο με μικρές διαστάσεις ενώ το άνοιγμά της καλύπτεται με ξύλινο συνήθως καπάκι. Σε όχι λίγες περιπτώσεις η συλλογή των ομβριών υδάτων επιτυγχάνονταν επίσης με την ειδική διαμόρφωση στις γειτονικές στέγες αλλά και τις προτεταμένες σε μορφή υδρορροής επικινηνές στέγες των κτηρίων, όπως λ.χ. στη Μονεμβασία όπου συναντάμε και συστήματα καθαρισμού του νερού για την μετατροπή του σε πόσιμο, ή και τη διαμόρφωση των στεγών για συγκέντρωση των καταχυμάτων, στην καστροπολιτεία του Μυστρά. Βεβαίως ακόμα και όταν μεγάλωναν οι ανάγκες μιας πόλης σε νερό, τότε η ίδια η πολιτεία δημιουργούσε μεγάλες κτιστές δεξαμενές τις γνωστές ως κινστέρνες για να μπο-

Φωτ. 1. Το στόμιο της δεξαμενής. Διακρίνεται το επίχρισμα με κουρασάνι.

Φωτ. 2. Η πέτρινη γούρνα που βρίσκεται ακόμα δίπλα στη δεξαμενή.

ρέουν να αντιμετωπίσουν αυτές τις αυξημένες ανάγκες, που ήταν ταυτόχρονα απαραίτητες και σε περιπτώσεις εχθρικής πολιορκίας της.

¹ Βλ. Πρόχειρα. Σεβαστή Χαβιάρα-Καραχάλιου, "Υποβοηθούμενη αναπαραγγή-ευγονική. Οδηγίες σε ιατροσοφικό κώδικα του 18ου αιώνα από τη Θάσο", Β' Διεθνές Συνέδριο Βαλκανικών Ιστορικών Σπουδών. Η Καβάλα και τα Βαλκάνια. Η Καβάλα και το Αιγαίο, 15-18 Σεπτεμβρίου 2005, Πρακτικά, Καβάλα 2007, σ.191. Οι οδηγίες για τη πηγάδι καταγράφονται στις σελίδες 30-31 του κώδικα.

² Πα τις απορροές και τη σχετική νομοθεσία βλ. Στέλ. Μουζάκης, Υδροκίνητες Προβιομηχανικές Εγκαταστάσεις και η διαμόρφωση Φεουδαρικού Δικαίου στη Δυτική Βυζαντινή και Οθωμανική Οικονομία και Κοινωνία. Βυζαντινοί -Μεταβυζαντινοί μύλοι και ιστορία, Αθήνα 2008, σ.25-35.

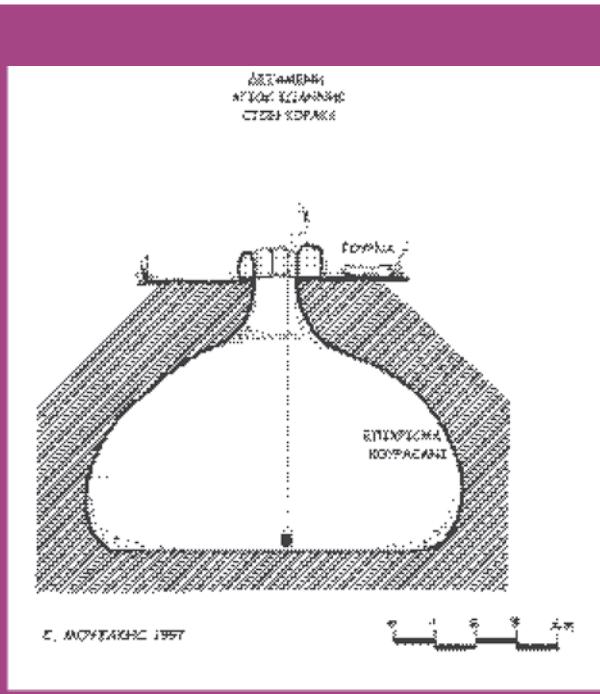
Μάλιστα θα λέγαμε ότι οι δεξαμενές μπορούν να χωριστούν σε δυο κατηγορίες. Τις ιδιωτικές και τις δημόσιες ή κοινόχρο-στες. Οι ιδιωτικές χρησιμοποιούνται από τους ιδιοκτήτες κατα-σκευαστές ή και τους κοντινούς τους γείτονες άλλοτε κατα-σκευασμένες σε ιδιωτικό χώρο, άλλοτε στα κοινά όρια των ομό-ρων ιδιοκτησιών όπως λ.χ. στη νήσο Μήλο ή την Κίμωλο και σε άλλα Κυκλαδονήσια. Οι κοινόχροτες στέρνες, αποτελούν μέ-ρος δημιουργίας ενός δημόσιου συστήματος ύδρευσης και κατα-σκευάζονται μετά από απόφαση του Κοινού του νησιού όπως λ.χ. στα Επτάνησα επί της Αγγλοκρατίας ή λ.χ. στη νήσο Φολέ-γανδρο ακόμα και σήμερα. Αναγείρονται σε κοινοτικούς χώρους κατά μήκος των δρόμων του νησιού και συγκεντρώνουν με ειδι-κές διαμορφώσεις τα ρέοντα ελεύθερα όμβρια ύδατα κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Αυτές τις ποσότητες την περίοδο του κα-λοκαιριού που η ζήτηση αυξάνει σημαντικά τις μεταφέρουν οι α-γωγιάτες και τις διαμορφάζουν σε ανάλογες ποσότητες στους ε-παγγελματικούς χώρους του νησιού. Παρατρούμε ότι τελικά το ανθρωπογενές κατασκευασμένο περιβάλλον, εναρμονίζεται πλήρως με το φυσικό περιβάλλον σε τέτοιο βαθμό που μοιάζει να αποτελεί επεκτάση και μέρος του.

Με απλές στέρνες ή και κινοτέρνες όπως τις ονόμαζαν οι βυ-ζαντινοί, μεγαλύτερου ή μικρότερου μεγέθους, με θόλους ή και με ενδιάμεσους στύλους ανάλογα με τις υπάρχουσες ανάγκες, την αναγκαία παροχή, αλλά και τον διατιθέμενο χώρο εξυπηρε-τούνταν μοναστήρια, όπως αναφέρουν και τα διάφορα τυπικά των μοναστηριών „επεί δε κινοτέρναν εντός του περιβόλου της μονής ουστήσασθαι κατηρέξαμεθα. Χρο ούν εσαεί πεπληρωμένην είναι την κινοτέρναν του ύδατος, περισκεπτομένην εγχορηγών ορόφων και κεραμίσιν δια την του ηλίου και των ρυπασμάτων αντίφραξιν.“ σύμφωνα με το Τυπικό της μονής της Κοσμοσωτι-ρας. Το αυτό συναντάμε γενικότερα σε οικισμούς στους οποίους ήταν δύσκολη ή και αδύνατη η εξυπηρέτηση με πηγαίο νερό τουλάχιστον για τις τρέχουσες ανάγκες των κατοίκων, αλλά και του ποτίσματος των ζώων. Το νερό οδηγείτο σε αυτές είτε με ειδικούς προς τούτο αγωγούς, είτε με κτιστά αυλάκια. Σημαντι-κές δεξαμενές-κινοτέρνες στην περιοχή της Μάνδρας, συναντάμε στη μονή του Οσίου Μελετίου, στην Αγία Αικατερίνη που λέ-γεται ότι ήταν κρυφό σχολείο και που σήμερα έχει μετατραπεί σε εκκλησία, στην μονή της Αγίας Τριάδος στο Μυρίν³ κ.α..

Στην περιοχή του Κορακά βρίσκεται το μικρομονάστηρο του Αγίου Ιωάννη⁴ στο οποίο είχα αναφερθεί από το έτος 1997 στο συνέδριο *Iστορίας και Λαογραφίας* της Αττικής που έγινε στην Ελευσίνα και του οποίου το κεντρικό τμήμα είχα χρονικά τοπο-θετήσει, τουλάχιστον κατά την αρχική του φάση, στον 13ο-14ο αι. Ήδη μετά από ενέργειες της Μητροπόλεως Μεγαρίδος, του εκ-κλησιαστικού συμβουλίου και με επιστασία της Α' Εφορίας Βυζα-ντινών Μνημείων άρχισαν εργασίες αποκατάστασης στο εσωτε-ρικό του και συντήρησης των τοιχογραφιών του. Κατά τις εργα-σίες αποκαλύφθηκε στο χώρο του ιερού, κάτω από τις νεωτε-ρες του 18ου αι. τοιχογραφίες, παλαιότερο στρώμα που μπορεί να τοποθετείται σύμφωνα και με την αποκαλυφθείσα τοιχοποιία του στον 13ο -14ο περίπου, αιώνα, χρονολόγηση που συμφωνεί με την από παλιά υπόθεση μου.

Παράλληλα κοντά στο χώρο της μονής είχα από τότε επιστη-μάνει ότι σώζονται τα ερείπια μιας σειράς από οικήματα που φαίνεται ότι αποτελούσαν μέρος οικισμού το πιθανότερο⁵, μεσαι-ωνικού και ανήκουν μάλλον στους χρόνους της δευτέρης ανά-πτυξης του μοναστηριού. Μεταξύ της μονής και του οικισμού συ-ναντάται μικρό ορθογωνικό πεδίού λι το οποίο καλύπτεται σήμερα με σκέπασμα από λαμαρίνα. Το σκέπασμα καλύπτει το πέτρινο στόμιο θαυμάσιας φυαλόσχημης στέρνας (σχ.1) με διαστάσεις ύ-ψους 6.90μ. και διαμέτρου στη βάση περίπου 9.00μ. Τα τοιχώμα-τα της στέρνας εσωτερικά είναι καλυμμένα με υδραυλική κονία από κουρασάνι, τριπλέντο κεραμίδι (φωτ.1). Δυστυχώς δεν είναι δυνατόν να αποδειχθεί αν έχει κτιστεί με λιθοδομή ή έχει σκα-

φτεί στο φυσικό σκληρό πέτρωμα. Φαίνεται ότι πρόκειται για μια κοινόχροη στέρνα που εξυπηρετούσε το πιθανότερο τις ανάγκες τόσον του οικισμού, όσον και του γειτονικού πάντοτε μικρομονάστηρου, αφού ποτέ δεν ήταν προστατευμένο από πε-ρίβολο ώστε να είχε μέσα σε αυτό κατασκευασμένη τη δική του κινοτέρνα. Η συγκριμένη στέρνα γεμίζει το πιθανότερο, όπως διακρίνεται και από τη διαμόρφωση του στομίου, από τις φυσι-κές απορροές των όμβριων υδάτων. Το μέγεθός της αποδεικνύ-εται ότι είναι αρκετά μεγάλο, αφού έχει όγκο περίπου 360-370 Μ3. Στους μετέπειτα χρόνους φαίνεται ότι έχει χρησιμοποιηθεί και από τους βοσκούς της περιοχής για να ποτίζουν τα ζώα τους όπως βεβαιώνουν και οι πέτρινες ποτίστρες-γούρνες (φωτ. 2). Σήμερα είναι τελείως ξερή. Όμως γεμίζει από τις κάθε λογής ακαθαρσίες που απορρίπτουν διάφοροι αδαείς. Θεωρώ όμως ότι εμφανίζει σημαντικό πολλαπλό ενδιαφέρον για την ιστορία της ίδιας της πόλης της Μάνδρας, αλλά και ως πόλος έλξης για την τουριστική αξιοποίηση της ευρύτερης περιοχής της γενικό-τερα, και αξίζει να καθαριστεί, να προστατευθεί από την κατα-στροφή, και να αναδειχθεί η χρονικότητά και η χρηστικότητά της διαμέσου μάλιστα και των σχολείων της περιοχής, με την ευκαι-ρία και της κοντινής εσφρής του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου.

Σχ.1 Σχεδιαστική απεικόνιση της δεξαμενής και της διαδικασίας τραβήγματος του νερού.

**Στέλιος Μουζάκης
Ιστορικός ερευνητής πολιτισμών**

³ Για την ιστορία και την αποκατάσταση της μορφής της μονής και του καθολικού έχω έτοιμη προς εκτύπωση σχετική μονογραφία.

⁴ Βλ. Στέλιος Μουζάκης, *Ο Άγιος Γιάννης ο Πρόδρομος στον Κορακά*, Μάνδρα 2003.

⁵ Στέλιος Μουζάκης, *Ο Άγιος Γιάννης ο Πρόδρομος στον Κορακά*, Μάνδρα 2003, σ.38

Το κρασί στο Τραπέζι Σύλλογος φίλων οίνου & αμπέλου

Όπως ήδη έχουμε διαπιστώσει το κρασί ακολουθεί ένα μακρύ δρόμο από το αμπέλι μέχρι την στιγμή που φτάνει στο τραπέζι του καταναλωτή.

Ο δρόμος αυτός είναι γεμάτος με φροντίδες και ανησυχίες που έχουν να κάνουν με την επιλογή της ποικιλίας και του χώρου που θα εγκατασταθεί ο αμπελώνας, με την ανησυχία και την φροντίδα του Οινολόγου μέσα στο οινοποιείο, με την λεπτομερή εξέταση του δοκιμαστή και με πολλά άλλα πράγματα που τελικά έχουν ένα και μοναδικό στόχο, την δημιουργία ενός μοναδικού προϊόντος που σκοπό του είναι να τέρψει αυτόν που θα το βάλει στο τραπέζι του, να του καλλιεργήσει τις αισθήσεις και να αποτελέσει ένα αρμονικό συμπλήρωμα σε μια συνολική ποιότητα ζωής. Η παραγωγή ενός καλού κρασιού δεν αποτελεί αυτοσκοπό. Βρίσκεται στην τελείωση της μέσα από την αισθητική και γευστική απόλαυση που μπορεί να προσφέρει. Όπως όμως η απόλαυση ενός έργου τέχνης δεν εξαρτάται μόνο από τον δημιουργό του, και σαν παράδειγμα σ αυτό θα μπορούσαμε να αναφέρουμε ένα πίνακα ζωγραφικής που για να τον απολαύσει κανείς χρειάζονται κάποιες πρόσθετες φροντίδες όπως ο κατάλληλος χώρος, ο κατάλληλος φωτισμός, η σωστή ανάρτηση κλπ., έτσι και το κρασί χρειάζεται κάποιες πρόσθετες φροντίδες που θα του επιπρέψουν να δώσει την κατάλληλη στιγμή το μάξιμου της ποιότητας που κρύβει μέσα του.

Ένα μπουκάλι κρασί από την στιγμή που εγκαταλείπει την κάβα του οινοπαραγωγού, πρέπει να συντηρηθεί σωστά, την στιγμή που θα φτάσει στο τραπέζι να έχει την σωστή θερμοκρασία και τα αξεσουάρ που θα χρησιμοποιηθούν για το σερβίρισμά του να είναι τα κατάλληλα. Ακόμα το γευστικό περιβάλλον μέσα στο οποίο θα ενταχθεί, δηλαδή το φαγητό που θα συνοδεύει να είναι τέτοιο ώστε κρασί και φαγητό να αλληλοσυμπληρώνουν το ένα το άλλο, να τείνουν προς την ενίσχυση των γευστικών αρετών και να κολακεύουν με τον καλύτερο τρόπο τις αισθήσεις που συμμετέχουν στη γιορτή της γεύσης.

Η θερμοκρασία

του σερβιρίσματος

Τίποτα δεν είναι πιο σημαντικό από την θερμοκρασία στην οποία σερβίρετε ένα κρασί προκειμένου να καταναλωθεί. Ένα ταννικό κρασί της Νάουσας παγωμένο ή μια ευγενική Ρομπόλα χλιαρή αποτελούν γευστικό κακούργημα. Η τοποθέτηση αυτή κάθε άλλο παρά αυθαίρετη είναι. Το οσφρητικό κέντρο του ανθρώπου αντιδρά καθώς δέχεται την επιδραση των ατμών που προέρχεται από την εξάτμιση συστατικών που συμμετέχουν στη σύνθεση ενός κρασιού και γενικότερα κάθε εδέσματος. Ο τρόπος με τον οποίο εξατμίζεται μια ουσία, εξαρτάται από το είδος της και από την θερμοκρασία.

Αναφέρομενοι στα κόκκινα κρασιά γύρω από την θερμοκρασία σερβιρίσματος των οποίων επικρατεί η μεγαλύτερη σύγχυση, μπορούμε να πούμε ότι επειδή η αισθήση που προκαλούν οι ταννίνες ενός κρασιού σε χαμηλή θερμοκρασία είναι δυσάρεστη. Η σωστή θερμοκρασία σερβιρίσματος κινείται γύρω από ένα όπτιμουμ, που αντιστοιχεί στους 18 °C και που οι πιο ακραίες εκφράσεις του είναι προκειμένου για κόκκινα ελαφριά κρασιά οι 13-14 °C (π.χ. ένα πρώιμο Μποζολέ) ενώ για στιβαρά και γεμάτα σώμα κόκκινα κρασιά η μέγιστη ανεκτή γευστική θερμοκρασία είναι οι 20 °C.

Σε ότι έχει σχέση με τα λευκά κρασιά ένα κοινό επιτραπέζιο κρασί χωρίς χαρακτήρα και απαιτήσεις που σαν κυρίαρχο στοιχείο έχει τον αναψυκτικό χαρακτήρα, μπορεί να καταναλωθεί σε θερμοκρασία 8-9 °C. Αντίθετα, ένα μεγάλο σύνθετο λευκό κρασί, όπως επί παράδειγμα μερικά από τα καλύτερα κρασιά της Βουργουνδίας, μπορεί σε ακραία περίπτωση να σερβιριστεί στους 12-13 °C.

Για τα κλασσικά λευκά κρασιά ποιότητας, η συνήθως θερμοκρασία κατανάλωσης είναι από 11-12 °C.

Σε ότι αφορά στα ροζέ κρασιά, οι θερμοκρασίες είναι αντίστοιχες με αυτές των λευκών κρασιών.

Βλέπουμε λοιπόν εδώ ότι ο κλασσικός μύθος που θέλει το κόκκινο κρασί στην θερμοκρασία δωματίου χωρίς κανένας να σκέφτεται ποτέ τι σημαίνει θερμοκρασία δωματίου στις σύγχρονες συνθήκες μιας Μεσογειακής χώρας, οδηγεί όχι απλώς άποτα παλλά σε καταστροφικά γευστικά αποτελέσματα.

Ένας άλλος μύθος που βλέπουμε να καταρρέει με τα όσα αναφέραμε πιο πάνω, είναι η απαγόρευση της κατανάλωσης ενός κόκκινου (όχι φυσικά οπιούσηποτε), σε θερμοκρασία αντίστοιχες με αυτές ενός λευκού κρασιού.

Σε ότι έχει σχέση με τα ημιγύλικα κρασιά η σωστή θερμοκρασία είναι 6-8 °C. Είναι σίγουρο ότι σε τόσο χαμηλές θερμοκρασίες χάνεται ένα μέρος της γευστικής απόλαυσης πλην όμως είναι απαραίτητες για να ισορροπήσει ένα κρασί πολύ πλούσιο σε γευστικούς χαρακτήρες, σάκχαρα και αλκοόλ. Εξάρεση στον κανόνα των θερμοκρασιών αποτελούν μόνο τα περίφημα κρασιά (VINS JAUNES) της περιοχής του Ζιρά που σερβίροντε σε θερμοκρασίες γύρω στους 16-17 °C.

Ένα μπουκάλι κρασί σπάνια βρίσκεται στη σωστή θερμοκρασία έτοιμο για σερβίρισμα. Συνήθως χρειάζεται κάποια διαδικασία ώστε την στιγμή που το κρασί θα μπει στο ποτήρι σας να έχει την κατάλληλη θερμοκρασία που θα σας επιτρέψει να το απολαύσετε σωστά.

Εδώ θα πρέπει να προσέξουμε το εξής: Η θερμοκρασία περιβάλλοντος σε ένα σύγχρονο εστιατόριο ή σε μια τραπεζαρία είναι περίπου 22 °C και επομένως και το ποτήρι μέσα στο οποίο θα σερβιριστεί το κρασί, έχει την ίδια θερμοκρασία. Αν λοιπόν μέσα σε αυτό το ποτήρι σερβίρουμε ένα κόκκινο κρασί θερμοκρασίας 17 °C σε λίγα δευτερόλεπτα η θερμοκρασία του κρασιού θα ανέβει στους 18-19 °C. Αν στο ίδιο ποτήρι σερβίρουμε ένα λευκό κρασί θερμοκρασίας 8 °C σε λίγα δευτερόλεπτα η θερμοκρασία του κρασιού μέσα στο ποτήρι θα ανέβει στους 11 °C. Το συμπέρασμα είναι απλό. Ένα μπουκάλι με κόκκινο κρασί πρέπει να φτάνει στο τραπέζι σε θερμοκρασία 1-2 °C μικρότερη από

την ιδανική θερμοκρασία κατανάλωσης. Για ένα λευκό κρασί η διαφορά αυτή φτάνει τους 3 °C περίπου.

Ο καλύτερος τρόπος για να φέρουμε στη σωστή θερμοκρασία ένα λευκό είναι η σαμπανίερα. Το μειονέκτημα που παρουσιάζει είναι οι διαφορές θερμοκρασίας που δημιουργούνται στα τρία διαφορετικά στρώματα μέσα στο μπουκάλι, αυτό του λαιμού, του κυρίου σώματος και του πάτου του μπουκαλιού. Ο καλύτερος φυσικά τρόπος βάσει των συνθηκών που επικρατεί στους χώρους κατανάλωσης είναι ένα ψυγείο με το θερμοστάτη ρυθμισμένο στην κατάλληλη θερμοκρασία.

Σε ότι έχει σχέση με τα κόκκινα κρασιά ο πιο σωστός τρόπος είναι το κρασί διατηρείται σε ένα χώρο σε θερμοκρασία μικρότερη από αυτή που σερβίρεται και να βγαίνει από αυτόν τη σωστή στιγμή πριν την κατανάλωση, ώστε σταδιακά να αποκτήσει την πρόποσηα θερμοκρασία. Αν επί παραδειγματι ένα κόκκινο κρασί το οποίο πρέπει να σερβιριστεί σε θερμοκρασία 18 °C φυλάσσεται σε ένα ψυγείο με θερμοκρασία 10 °C, θεωρώντας ότι η θερμοκρασία του δωματίου είναι 21 °C, θα πρέπει να βγει από τον χώρο φύλαξης του δύο ώρες πριν από το σερβιρίσμα του. Πολύ συχνά κυρίως στα εστιατόρια το κόκκινο κρασί φτάνει στο τραπέζι σε θερμοκρασία πολύ υψηλότερη από την επιτρεπτή.

Σε αυτές τι περιπτώσεις μια μόνο λύση υπάρχει. Η τοποθέτηση του σε σαμπανίερα με πάγο και νερό για ένα μικρό χρονικό διάστημα. Είναι βέβαιο ότι ο σερβιτόρος μέσα στην στερεότυπη άγνοια του θα σας κοιτάζει περιέργα. Το κρασί όμως θα αποκτήσει την κατάλληλη θερμοκρασία για την σωστή απόλαυση.

Καταλήγοντας θα θέλαμε να τονίσουμε ότι οι κλιματολογικές συνθήκες κάθε χώρας, το είδος της κουζίνας και οι γευστικές συνθήκες ενός λαού οδηγούν σε κάποιες αποκλίσεις που συχνά είναι τόσο κατανοητές όσο και τόσο σεβαστές. Σε όλες όμως τις περιπτώσεις οι ακρότητες είναι ασυγχώρητες.

Η αλήθεια για τους Κουντουριώτες της Ύδρας

Σχετικά με τους Κουντουριώτες της Ύδρας έχουν γραφτεί τόμοι ολόκληροι για την προσφορά τους στον εθνικό αγώνα το 1821. Δεν θα ασχοληθώ με την ιστορία δεδομένου ότι είναι παγκοσμίως γνωστό. Όμως δεν μπορώ να ανεχθώ ότι οι γενναίοι αυτοί αγωνιστές έλκουν την καταγωγή τους από την Ύδρα.

Είμαι Κουντουριώτης από την Μάνδρα και έχω υποχρέωση να κάνω ένα μικρό σχόλιο σχετικά με την κληρονομικότητα ορισμένων αγωνιστών διότι μερικοί προσπαθούν να διαστρέβλωσουν την πραγματικότητα.

1) Η οικογένεια των Κουντουριωτών της Ύδρας δεν είναι από την Ύδρα, αλλά είναι από τα Κούντουρα της Μάνδρας Αττικής, άλλωστε μιλάει το πατριδώνυμο Κουντουριώτης.

2) Ο Ναύαρχος Ανδρέας Μιαούλης είναι από ένα χωριό της Εύβοιας (Φύλλων) και προέρχεται από την οικογένεια των Βώκων (όχι ούμως από την Ερμιόνη) όπως ελέγετο.

Ο Ανδρέας Μιαούλης για την πολιτική δράσην συγκαταλέγεται στην κατηγορία του Θεμιστοκλή. Παράλληλα στην αρχή ονομάζετο Ανδρέας Βώκος και ακολούθως μετονομάσθη Μιαούλης και αυτό διότι είχε αγοράσει ένα Κρητικό πλοίο στην Χίο που το έλεγαν (Μιαούλ).

3) Η οικογένεια Γκιώνη μετοίκησε από την Ήπειρο το 1635 και συγκεκριμένα από την Αυλώνα.

4) Αι οικογένειαι των Κριεζίδων μετοίκησαν στην Ύδρα από την Εύβοια το 1640.

5) Αι οικογένειαι Οικονόμου μετοίκησαν στην Ύδρα από την Επίδαυρο Αργολίδος.

6) Το 1678 μετοίκησαν παράλληλα και αι οι οικογένειαι Χονδροδημήτριδων ή Παπαμανώληδων από ένα παραθαλάσσιο χωριό της Σμύρνης που ονομάζεται (Φωκαία).

7) Το 1678 μετοίκησαν και αι οικογένειαι των Μπουντουραίων

8) Και το 1682 μετέβησαν εκ ταις Αρκαδίας και αι οικογένειαι των Κουντουριωτών.

Αυτά κύριοι μας τα λέει ο Αντ. Α. Μιαούλης στην ιστορία της νήσου Ύδρας το 1874 με συμπτωματικά στοιχεία του Αντωνίου Μάνικα καθώς και του Γεωργ. Κριεζή.

Εδώ νομίζω ότι για τους Κουντουριώτες και για τους άλλους που αναφέρω δεν χωράνε ενστάσεις διότι γράφονται από τους συμπολεμιστές της νήσου Ύδρας.

Στην συνέχεια έρχεται και ο εξαίρετος συγγραφέας Κ. Σάθας στα μνημεία της ελληνικής ιστορίας τόμος IV σελίς ΙΧΧΙV και μας γράφει τα εξής:

Το 1456 όταν ο Ομάριος κατέλυσε το Δουκάτο της Αθήνας, μαζί με άλλους Αρβανίτες της Αττικής μετανάστευσαν οι Ζερβαίοι (Κουντουριώτες) από τα Κούντουρα της Μάνδρας στην Πελοπόννησο και εγκαταστάθηκαν στην Αρκαδία ασφαλώς δε στην περιφέρεια της Κυνουρίας από την οποίαν όπως παρατήρησε ο Κυρ. Σάθας ότι ήρθαν και Αρβανίτες στην Ύδρα, Σπέτσες και Κρανίδι, όπως συνέβη και με άλλους Αρβανίτες που διατήρησαν σχέσεις με τους τόπους της προσελεύσεώς τους της Μάνης με την Χιμάρα και την Άνδρο με το Σούλι.

Όμως οι Ζερβαίοι δεν ελημονήσαν τα Κούντουρα και κατά την εκστρατεία του Μοροζίνη στην Αττική, ο Χατζη-Γώργης Ζέρβας πηγαίνει εκεί ως αγωνιστής και το 1694 όταν οι Τούρκοι κατέστρεψαν το χωριό του τα Κούντουρα της Μάνδρας ξαναγυρίζει από την Αρκαδία στην Ύδρα. Από τους υπόλοιπους κατοίκους των Κουντουριωτών πολλοί ξαναγύρισαν στον τόπο τους, μετά το τέλος της εκστρατείας του Μοροζίνη και έκτισαν νέο χωριό σε κάποια απόσταση από το παλιό που είχαν κάψει οι Τούρκοι.

Από τον Κυρ. Σάθα βγαίνει το συμπέρασμα ότι τα Κούντουρα υπήρξαν το 1456 και το 1694 που οι Τούρκοι έκαψαν τα Παλαιά

Κούντουρα και οι κάτοικοι της περιοχής είχαν πάρει τα γύρω βουνά, συγκεντρώθηκαν και έκτισαν τα Κούντουρα το σημερινό Πλαιασχώρι σε μικρή απόσταση από τα Παλαιά Κούντουρα.

Το δεύτερο συμπέρασμα που βγαίνει είναι ότι οι επώνυμοι Κουντουριώτες στην Ύδρα το 1456 έφυγαν από τα Κούντουρα της Μάνδρας και μετοίκησαν στην Αρκαδία. Και στην συνέχεια μετά από χρόνια όπως μας γράφει ο Κυρ. Μιαούλης από την Ύδρα το 1682 οι Κουντουριώτες της Αρκαδίας μετοίκησαν στην Ύδρα. Εδώ πάλι γίνεται φανερό και διασταυρώνεται η πληροφορία του Σάθα και Μιαούλη με μικρή διαφορά χρόνου, ότι όντως οι επώνυμοι Κουντουριώτες είναι γνήσιοι απόγονοι των Κουντουριωτών της Μάνδρας. Ο μεν Σάθας μας γράφει πότε έφυγαν από τα Κούντουρα και ο Μιαούλης μας γράφει πότε ήλθαν στην Ύδρα οι Κουντουριώτες.

Αναγκάστηκα να ερευνήσω το θέμα των Κουντουριωτών στην Ύδρα, διότι όταν ο Βασιλεύς Όθων επισκευάζει την Ύδρα επί προεδρίας του Δημ. Βούλγαρη, τον υποδέχεται ο κύριος Μπίλλερ συντάκτης της εφημερίδας "Τρακαστρούκας" και σατιρικός ποιητής και μετέπειτα τελώντης της Ύδρας ο οποίος όταν ρωτήθηκε από τον Βασιλέα Όθωνα τι προϊόντα παράγει η Ύδρα ο Μπίλλερ απάντησε ότι η Ύδρα μεγαλειότατε παράγει αστακούς και πρωθυπουργούς και εννοούσε βέβαια τον Γεωργ. Κουντουριώτην, τον περιώνυμον Τζουμπέ, τον Α. Α' Μιαούλη πρόεδρον του υπουργείου αίματος και τον Αντ. Γ. Κριεζή κ.λ.π.

Ουδείς αμφιβάλει για την γενναιότητα των επωνύμων πρωθυπουργών και των κατοίκων της Ύδρας, αλλά οι επώνυμοι είναι μετανάστες στην Ύδρα από άλλα ιστορικά μέρη και δεν πρέπει να αγνοείται η κληρονομικότητα και οι απόγονοι των ηρώων αυτών αγωνιστών."

Το κείμενο είναι απόσπασμα από το βιβλίο
με τίτλο "Οι Αρβανίτες στη Δυτική Αττική"
του Χρήστου Ιωαν. Στάμου (σελ. 14-16) ●

Ο καλλιτέχης Κώστας Ρούτης

[Όταν ο πόθος για τις χαμένες ομορφιές είναι πανίσχυρος]

τότε μπορούν να ξαναγεννηθούν.
Κώστας Ρούτης

Τη Δευτέρα 7 Απριλίου έφυγε από κοντά μας ένας σπουδαίος ανθρωπος και δάσκαλος εικαστικών του Πολιτιστικού Οργανισμού του Δήμου Μάνδρας, ο Κωνσταντίνος Ρούτης.

Ο Κώστας Ρούτης γεννήθηκε στην Αθήνα το 1954. Ο πατέρας του καταγόταν από την Μάνδρα (το πατρικό του σπίτι είναι στο κεντρικό δρόμο της πόλης).

Η αγάπη του για τη ζωγραφική και τη λογοτεχνία εκδηλώθηκε από τα πολύ νεανικά του χρόνια, μια αγάπη που τον οδήγησε αργότερα σε σπουδές κοντά σε αξιόλογους δημιουργούς και δασκάλους της πατρίδας μας, όπως τον αείμνηστο σουρεαλιστή ζωγράφο και ποιητή Νίκο Εγγονόπουλο και το ζωγράφο και Ακαδημαϊκό Πλαναγιώτη Τέτση. Αργότερα σπούδασε σκηνογραφία, ιστορία τέχνης, αγωγή αισθητικής και διακοσμητική στη σχολή ΒΑΚΑΛΟ κοντά στο Ζωγράφο και σκηνογράφο Γιώργο Βακαλό και την ιστορικό τέχνης και ποιήτρια Ελένη Βακαλό. Από το 1976 που διακρίθηκε στην ετήσια συνάντηση των νέων δημιουργών που διοργάνωσε η γκαλερί ΔΡΑ για το έργο του "Η ΚΥΡΙΑ ΜΕ ΤΑ ΜΑΥΡΑ", εμφανίστηκε ανελλιπώς μετέχοντας σε ατομικές και ομαδικές εκθέσεις σε γκαλερί και πνευματικά κέντρα της Ελλάδας και του εξωτερικού διοργανώνοντας δε και διαλέξεις με θέματα πάντα σχετικά με τη ζωγραφική και τη λογοτεχνία.

Είχε εκδώσει 29 βιβλία (ποίηση, πεζογραφία, δοκίμιο) και είχε διακριθεί με βραβεία και επαίνους για τη συμβολή του στα γράμματα και τις τέχνες από αξιόλογα Ελληνικά και Διεθνή πνευματικά κέντρα, ενώ άρθρα και δοκίμια του δημοσιεύτηκαν κατά καιρούς σ' εφημερίδες και περιοδικά. Το 1993 έγινε τακτικό μέλος της ΕΝΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ και το 1998 εξελέγη ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ της και Πρόεδρος του Σωματείου Ελλήνων Ζωγράφων. Από το 1995 έκδιδε το περιοδικό λόγου και τέχνης ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΤΗΣ, ενώ από το 1997 δίδασκε σύνθεση και ελεύθερο σχέδιο στα εργαστήρια ελευθέρων σπουδών της Χ.Α.Ν.

Έργα του φιλοξενήθηκαν πρόσφατα στην Έκθεση Μανδραίων καλλιτεχνών που διοργανώθηκε από τον Δήμο της Μάνδρας.

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ

1. Η ΑΔΕΛΦΗ ΣΟΥ Η ΘΑΛΑΣΣΑ
2. ΕΝΑ ΟΜΟΡΦΟ ΤΑΞΙΔΙ
3. Η ΦΛΕΓΟΜΕΝΗ ΣΗΜΑΙΑ
4. Η ΟΠΤΙΚΗ ΑΙΣΘΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΑΤΗ
5. ΚΡΙΤΙΚΗ Η ΓΝΩΜΗ;
6. ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ
7. ΑΠΟ ΤΟ ΓΥΜΝΟ ΤΗΣ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΦΩΣ
8. Η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ
9. ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ ΜΕ ΤΑ ΚΟΚΚΙΝΑ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΑ
10. ΤΑ ΤΡΙΑ ΔΕΝΔΡΑ
11. Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ ΤΗΣ ΑΠΟΚΑΛΥΨΗΣ
12. ΠΡΟΕΥΑΤΕΛΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ
13. ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΚΑΡΙΜΠΑΣ
14. Η ΗΘΙΚΗ ΣΤΗΝ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ
15. ΚΑΙ ΜΕΤΑ;
16. 1993 - ΤΕΤΡΑΕΙΚΟΝΟΛΟΓΙΑ
17. 1993 - ΟΙ ΠΕΤΡΕΣ ΠΟΥ ΜΕ ΑΙΓΓΕΑΝΕ
18. 1993 - ΔΟΜΙΝΙΚΟΣ ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΣ
19. 1993 - ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ
20. 1994 - Η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ
21. 1994 - ΟΙ ΠΕΝΤΕ ΦΩΤΕΙΝΟΙ ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ
22. 1995 - ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
23. 1995 - Η ΤΕΧΝΗ ΤΟ 1821
24. 1998 - ΥΠΕΡΒΑΤΙΚΗ ΕΠΤΑΛΟΓΙΑ
25. 1999 - ΙΔΑΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
26. 2000 - Η ΜΥΘΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
27. 2001 - ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣ ΕΛΛΗΝ. ΛΟΓΟΤ.
28. 2004 - ΟΛΒΙΟΝ
29. 2005 - ΕΡΜΑ

1995 - ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ ΟΡΑΜΑΤΑ

1996 - ΔΡΟΣΟΥΛΙΤΕΣ

2000 - Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΧΑΜΕΝΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ

Αν έχετε έστω και ένα βιβλίο του Κώστα Ρούτη που δεν έχουμε βάλει χρονολογία έκδοσης παρακαλώ τηλεφωνήστε μου. Πάννης Καλομενίδης 210.5547.689 - 694.5547.689

οι νέοι φοιτητές του τόπου μας

Ποιοί πέρασαν σε σχολές ΑΕΙ & ΤΕΙ από το Λύκειο Μάνδρας

ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΜΑΝΔΡΑΣ

ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΟΣ	ΟΝΟΜΑ ΜΗΤΡΟΣ	ΣΧΟΛΗ ΑΕΙ ή ΤΕΙ ΠΟΥ ΕΙΣΑΓΕΤΑΙ
ΑΡΓΥΡΙΟΥ	ΚΩΝ/ΝΑ	ΧΡΗΣΤΟΣ	ΜΑΡΙΑ	105 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΑΘΗΝΑΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	ΒΑΣΙΛΙΚΗ	499 ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑΣ ΤΕΙ ΧΑΛΚΙΔΑΣ
ΒΛΑΣΙΔΟΥ	ΚΥΡΙΑΚΗ	ΣΑΒΒΑΣ	ΔΗΜΗΤΡΑ	150 ΔΙΕΘΝ. ΚΑ ΕΥΡΩΠ. ΟΙΚΟΝ. ΣΠΟΥΔ. ΟΙΚΟΝΟΜ. ΠΑΝ. ΑΘΗΝΑΣ
ΒΛΑΧΟΣ	ΜΑΡΙΟΣ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΝΙΚΟΛΙΤΣΑ	713 ΗΛΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓ/ΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΤΕΙ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΓΚΙΟΚΑ	ΕΥΓΕΝΙΑ	ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	ΑΔΑΜΑΝΤΙΑ	235 ΧΗΜΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΜΠ
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ	ΙΩΑΝΝΑ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ	577 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΤΕΙ ΧΑΛΚΙΔΑΣ
ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ	ΜΑΡΙΑ	ΛΟΥΚΑΣ	ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ	870 ΑΣΤΥΦΥΑΛΑΚΩΝ
ΔΕΜΕΝΑΓΑ	ΑΣΠΑΣΙΑ	ΠΕΤΡΟΣ	ΕΛΕΝΗ	355 ΔΙΕΘΝΩΝ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΔΙΟΛΕΤΗ	ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ	ΚΩΝ/ΝΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	739 ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΤΕΙ ΛΑΡΙΣΑΣ (ΚΑΡΔΙΤΣΑ)
ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΗΡΑΚΗΣ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ	242 ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΟΡΥΚΤΩΝ ΠΟΡΩΝ ΠΟΛ/ΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ (ΧΑΝΙΑ)
ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ	ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ	ΞΑΝΘΗ	316 ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΚΑΒΟΥΣΑΝΑΚΗ	ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ	ΠΕΤΡΟΣ	ΜΑΡΙΑ	105 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΑΘΗΝΑΣ
ΚΑΤΣΙΑΔΡΑΜΗΣ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	ΕΥΘΥΜΙΑ	575 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΤΕΙ ΣΕΡΡΩΝ
ΚΕΡΑΜΕΙΔΑΣ	ΚΩΝ/ΝΟΣ	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΚΛΕΟΝΙΚΗ	713 ΗΛΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓ/ΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΤΕΙ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΚΙΑΣΣΟΥ	ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ	ΑΜΑΛΙΑ	248 ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΡΗΤΗΣ (ΗΡΑΚΛΕΙΟ)
ΚΟΛΟΒΕΝΤΖΟΥ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΕΙΡΗΝΗ	155 ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝ. & ΤΡΑΠΕΖ. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚ. ΠΕΙΡΑΙΑ
ΚΟΡΟΒΕΣΗΣ	ΧΡΗΣΤΟΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΑΘΑΝΑΣΙΑ	320 ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΧΙΟΣ)
ΚΟΡΟΠΟΥΛΗΣ	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	ΔΙΚΑΙΑ	579 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΤΕΙ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΚΥΡΙΑΖΗΣ	ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ	ΕΥΑΝΘΙΑ	331 ΗΛΕΚΤ/ΚΩΝ ΜΗΧ/ΚΩΝ & ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛ. ΠΟΛ/ΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ (ΧΑΝΙΑ)
ΛΙΟΥΛΗ	ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ	ΙΩΑΝΝΗΣ	ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ	567 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΤΕΙ ΚΡΗΤΗΣ (ΗΡΑΚΛΕΙΟ)
ΜΑΚΡΗ	ΣΩΤΗΡΙΑ	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΘΩΜΑΙΔΑ	122 ΦΙΛ/ΦΙΑΣ ΠΑΔ/ΓΙΚΗΣ & ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΜΑΥΡΟΓΕΩΡΓΗΣ	ΧΡΗΣΤΟΣ	ΗΛΙΑΣ	ΣΟΦΙΑ	321 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΡΗΤΗΣ (ΡΕΘΥΜΝΟ)
ΜΠΟΓΑ	ΔΗΜΗΤΡΑ	ΚΩΝ/ΝΟΣ	ΑΓΓΕΛΙΚΗ	598 ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ-ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧ. & ΟΡΓΑΝ ΤΕΙ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΠΑΝΟΥΤΣΟΥ	ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΑΓΓΕΛΙΚΗ	310 ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΜΥΤΙΛΗΝΗ)
ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΚΩΝ/ΝΟΣ	ΕΥΤΥΧΙΑ	352 ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΑΤΡΑΣ
ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΑΓΓΕΛΟΣ	ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ	469 ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΕΙ ΚΡΗΤΗΣ (ΗΡΑΚΛΕΙΟ)
ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	ΜΑΡΙΑ	725 ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΣΩΝ ΤΕΙ ΚΡΗΤΗΣ (ΗΡΑΚΛΕΙΟ)
ΠΕΠΠΑ	ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΜΑΡΙΑ	262 ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΠΕΠΠΑ	ΓΕΩΡΓΙΑ	ΙΩΑΝΝΗΣ	ΕΛΕΝΗ	138 ΦΙΛ/ΦΙΚΩΝ & ΚΟΙΝΩΝ. ΣΠΟΥΔ. ΚΡΗΤΗΣ (ΡΕΘΥΜΝΟ)
ΠΕΠΠΑΣ	ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	ΧΡΗΣΤΟΣ	ΜΑΡΙΑ	124 ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΠΑΝΤΕΙΟΥ
ΣΤΕΡΗΗ	ΜΑΡΙΑ	ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	ΣΩΤΗΡΙΑ	105 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΑΘΗΝΑΣ
ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΜΑΡΙΑ	479 ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΕΙ ΧΑΛΚΙΔΑΣ
ΤΣΑΚΑΛΗΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ	ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ	563 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ
ΤΣΑΟΥΣΗ	ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ	831 ΙΑΤΡΙΚΟ (ΣΣΑΣ) ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ ΕΙΔΚΑΤ3648/α
ΦΛΩΡΟΥ	ΑΘΑΝΑΣΙΑ	ΚΩΝ/ΝΟΣ	ΔΕΣΠΟΙΝΑ	232 ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧ/ΚΩΝ ΠΑΤΡΑΣ
ΧΕΛΜΗΣ	ΑΓΓΕΛΟΣ	ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ	ΣΟΦΙΑ	635 ΟΠΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΠΤΟΜΕΤΡΙΑΣ ΤΕΙ ΑΘΗΝΑΣ
ΧΡΥΣΑΦΙΤΗΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	ΕΛΕΝΗ	862 ΜΟΝΙΜΩΝ ΥΠΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΟΥ (Σ.Μ.Υ.) - ΟΠΛΑ ΓΕΝ ΣΕΙΡΑ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ 10%

ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΟΣ	ΟΝΟΜΑ ΜΗΤΡΟΣ	ΣΧΟΛΗ ΑΕΙ ή ΤΕΙ ΠΟΥ ΕΙΣΑΓΕΤΑΙ
ΡΟΖΗΣ ΤΙΤΤΗΡΗ ΚΟΥΡΠΕΤΗ ΦΕΡΓΑΔΗΣ	ΚΩΝ/ΝΟΣ ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΓΕΩ	ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ	ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΜΑΡΙΑ ΣΟΦΙΑ	306 ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ 627 ΡΑΔΙΟΛΟΓΙΑΣ ΑΚΤΙΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΕΙ ΑΘΗΝΑΣ 329 ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΑΝ. ΑΘΗΝΑΣ

ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΛΥΚΕΙΟ ΜΑΝΔΡΑΣ

ΕΠΩΝΥΜΟ	ΟΝΟΜΑ	ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΟΣ	ΟΝΟΜΑ ΜΗΤΡΟΣ	ΣΧΟΛΗ ΑΕΙ ή ΤΕΙ ΠΟΥ ΕΙΣΑΓΕΤΑΙ
ΚΟΛΟΒΟΥ ΧΑΛΚΙΔΗ	ΜΕΛΕΤΙΑ ΜΑΡΙΝΑ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΩΚΡΑΤΗΣ	ΣΟΦΙΑ ΙΩΑΝΝΑ	619 ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΤΕΙ ΑΘΗΝΑΣ 173 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΙΣΤΟΡ. & ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΑΘΗΝΑΣ